

ISSN: 1302-6658
E-ISSN: 2980-003X

YIL: 2023 SAYI: 46

KOSBED

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Kocaeli University Journal of Social Sciences

Kocaeli Üniversitesi
Kocaeli University Journal of Social Sciences
Sosyal Bilimler Dergisi

46
2023

HAKEMLİ DERGİ

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

Kocaeli University Journal of Social Sciences

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü adına
sahibi / owner Prof. Dr. F. Burcu ÇAM
bcandan@kocaeli.edu.tr

EDİTÖR EDITOR	Prof. Dr. Ayşe GÜNSEL ayse.gunsel@kocaeli.edu.tr
EDİTÖR YARDIMCILARI VICE EDITORS	Dr. Öğr. Üyesi Merve GERÇEK merve.gercek@kocaeli.edu.tr Dr. Öğr. Üyesi Hande Begüm BUMİN DOYDUK hande.doyduk@kocaeli.edu.tr Arş. Gör. Jale BALKAŞ jale.yasar@kocaeli.edu.tr
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ	Doç. Dr. Cemkut BADEM cembadem@kocaeli.edu.tr
YAYIN KURULU EDITORIAL BOARD	Prof. Dr. F. Burcu ÇAM (Kocaeli Üniversitesi) Prof. Dr. Hülya GÜNDÜZ ÇEKMECELİOĞLU (Kocaeli Üniv.) Prof. Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU (Kocaeli Üniversitesi) Prof. Dr. Suavi AHİPAŞAOĞLU (Beykoz Üniversitesi) Prof. Dr. Volkan ÖNGEL (Beykent Üniversitesi) Prof. Dr. Şevket Işıl AKGÜL (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Serdar BOZKURT (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Kapak Tasarımı Sayfa Tasarımı/Mizanpaj	Dilşad KARAN
YÖNETİM YERİ	Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü 41380 Umuttepe / Kocaeli Telefon: 0 262 303 17 52- Fax: 0 262 303 17 53

ISSN 1302 – 6658 / E-ISSN: 2980-003X

KOÜ Sosyal Bilimler Dergisi, altı ayda bir yayınlanan ulusal hakemli bir dergidir. TUBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanına (SBVT) kayıtlıdır. Index Copernicus, Ulrichsweb, ASOSIndex, Türk Eğitim İndeksi, Akademik Dizin, Arastirmax ve IAD tarafından taranmaktadır. Dergide yayınlanan yazı ve makaleler, kaynak gösterilmek şartıyla iktibas edilebilir. Yazı ve makalelerin tüm sorumluluğu, yazarına / yazarlarına aittir. Derginin elektronik versiyonu, tam metin olarak <https://dergipark.org.tr/kosbed> internet adresi üzerinden erişime açıktır.

Kocaeli Üniversitesi
Kocaeli University Journal of Social Sciences
Sosyal Bilimler Dergisi

46

2023

DANIŞMA/HAKEM KURULU
Advisory/Referees Board

Doç. Dr. Coşkun AKDENİZ (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuray TERZİ (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ozan Gönüllü (Kocaeli Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Emir OTLUOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Mine HALİS (Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasemin BAL (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Cemil ERARSLAN (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Abidin ÖNCEL (Sakarya Üniversitesi)

Editörden...

Sosyal bilimler; insanların birbirleriyle nasıl etkileşime girdiği, birbirlerine nasıl davrandığı, bir kültür olarak nasıl geliştiği ve dünyayı nasıl etkilediği gibi konularda toplumları anlamayı sağlayan önemli bir araç olup; sosyal olgular ve değişimler sosyal bilimler aracılığıyla incelenmektedir. Dijitalleşme ve küreselleşmenin damgasını vurduğu bugünün dünyasında, insan yaşamının her boyutunda geri dönüşü olmayan bir değişim gerçekleşmektedir. İşte bu değişimin dinamiklerini anlayabilme noktasında sosyal bilimlerin önemini daha da belirginleştirmek; toplumları ve sosyal yaşamı daha iyi anlamak için yönetim, sosyoloji, ekonomi, psikoloji ve eğitim gibi sosyal bilimlerin farklı yönlerine başvurmak gerekmektedir. İşte bu misyon üzere 1997 yılında kurulan Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KOSBED) yılda iki kez yayınlanmaktadır. KOSBED; iktisat, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, maliye, çalışma ekonomisi, ekonometri, tarih, felsefe, güzel sanatlar, Türk Dili, İngiliz Dili gibi sosyal bilim dallarında özgün akademik makaleleri yayınlayan hakemli bilimsel bir dergidir.

Dergimiz; üniversitelere, kütüphanelere, enstitülere ve tüm akademik çevrelere hem internet ortamında hem de basılı olmak üzere iki şekilde erişim sağlamaktadır. Dergimizde Türkçe ve İngilizce dillerinde yazılar yayınlanmaktadır. Açık erişim politikasını benimsemiş olan Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi bilginin küresel dağıtımına aracılık etmekte olup, Index Copernicus, Ulrichsweb, ASOS, TEI, Akademik Dizin, ve IAD indekslerinde taranmaktadır. Ayrıca her geçen gün yayın standartlarını geliştiren dergimiz ESCI ve SCOPUS gibi platformlar tarafından indekslenmeyi de hedeflemekte olup, alanında saygın birçok indeks ile gerekli yazışmaları yürütmektedir. Dergimize gönderilecek yazılar sosyal bilimler alanında makale, kişi ve kitap tanıtımı ya da eleştiri alanlarında olmalıdır. Dergimize gönderilen yazılar öncelikle dergi editörleri tarafından dergimiz yazım kuralları, dil ve bilimsel uygunluğu açısından değerlendirilmekte uygun görülen yazılar ilgili iki hakeme gönderilmektedir.

Dergimizde kör hakemlik sistemi uygulanmaktadır. Hem yazarların hem de hakemlerin karşılıklı olarak isimleri gizli tutulmaktadır. Hakem raporlarından herhangi birinin sonucu red şeklinde geldiğinde ve diğer hakemden de önemli değişiklik isteği geldiğinde dergi editöryel kurulu makale için red hakkını kullanabilmektedir. Eşitlik halinde ise makale değerlendirilmesi için üçüncü bir hakem belirlenerek nihai karar verilmektedir. Hakem önermeleri ilgili yazar ya da yazarlara gönderilir, istenilen düzeltmeler 1 ay içinde yapılmadığı takdirde editöryel kurul uygun gördüğü takdirde makalenin yayın sürecinden düşürülmesi kararını verebilir. Hakem değerlendirme süreci 1 ay olup, makalenin nihai değerlendirme süreci 4 aydır. Hakem sürecinden olumlu şekilde geçmiş yazılar **editöryel kurulun uygun gördüğü herhangi bir sayıda** yayınlanabilir. Ayrıca dergimize gönderilen çalışmalar yayınlanmadan önce iThenticate programı kullanılarak intihal raporu alınmaktadır. Makalelerin yayınlanması için intihal oranının kaynakça hariç en fazla % 15 olması gerekmektedir. Tarama sonucu % 15'in üzerinde olan makaleler **RED** edilmektedir.

Dergimizde yayınlanmış / yayınlanacak **makalelerin her türlü sorumluluğu yazar veya yazarlara aittir. Makalelerin telif hakkı ise Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne aittir.** Dergimizde makale yayınlayan yazarlar yukarıda bahsedilen ilkeleri kabul etmiş sayılır. Dergimizin 46. Sayısında hakemlik sürecine dahil olarak katkı sağlayan kıymetli akademisyenlere, bilimsel yazılarını bizimle paylaşan bize destek veren değerli yazarlara ve makale değerlendirme sürecinde katkı sağlayan danışma kurulu üyelerine ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi olarak bundan sonraki sayılar içinde sosyal bilimler alanındaki yeni yazarların web sayfasındaki yazım kurallarına ve dergi formatına uygun çalışmalarını bekliyor, 46. sayının tüm ilgili kişi ve kurumlara faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Ayşe GÜNSEL

Kocaeli Üniversitesi
Kocaeli University Journal of Social Sciences
Sosyal Bilimler Dergisi

46

ISSN 1302- 6658

E-ISSN: 2980-003X

Araştırma Makaleleri

Ferhat PEHLİVANOĞLU Zeynep NARMAN	Teknolojik Yenilik ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Örneği / The Relationship Between Technological Innovation and Economic Growth: The Case of Selected OECD Countries	1-10
Esra Uras BİLGİN Esra Gül KOÇYİĞİT	İş Yaşamında Bilinçli Farkındalığın Ve Duygu Düzenlemenin Öz-Liderlik Becerileri Üzerine Etkileri / The Effects of Mindfulness Awareness and Emotion Regulation on Self-Leadership Skills in Business Life	11-37
Donovan JAIROS	The Effects of Working Capital Management on Firms' Efficiency: Case of Turkish and Zimbabwean Commercial Banks / İşletme Sermayesi Yönetiminin Firma Verimliliği Üzerindeki Etkileri: Türk ve Zimbabve Ticari Bankaları Örnekleri	38-46
Sevda VARDAR Selçuk KOÇ	Minimum Wage, Inflation and Income Distribution Relationship: Examples Case of 40 Country / Asgari Ücret, Enflasyon ve Gelir Dağılımı İlişkisi: 40 Ülke Örneği Minimum Wage, Inflation and Income Distribution Relationship: Examples Case of 40 Country	47-61

Yayın Geliş Tarihi: 2023-11-30

Yayın Onay Tarihi: 2023-12-11

DOI No: 10.35343/kosbed.1398690

Ferhat PEHLİVANOĞLU¹

Zeynep NARMAN²

Teknolojik Yenilik ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Örneği

The Relationship Between Technological Innovation and Economic Growth: The Case of Selected OECD Countries

Özet

Dünya ekonomik yapısındaki dönüşüm süreci, ülkelerin ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilmeleri, verimliliklerini ve rekabet güçlerini artırabilmeleri için bilgi, yenilik ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri takip etmelerini zorunlu hale getirmiştir. Nitekim araştırma ve geliştirmeye (Ar-Ge) yatırım yapmak, rekabeti destekler ve ilerlemeyi sağlar. Bu sayede gelecek nesiller için kaynakların korunmasını garanti eden, ekonomik ve sosyal ilerlemeyi kolaylaştıran sürdürülebilir ekonomik büyüme sağlanabilir. Bu kapsamda teknolojik yenilik ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi seçili OECD ülkeleri özelinde ampirik olarak incelemek çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla söz konusu ülkelere ait 2007-2022 dönemi verileri ile panel veri analiz yöntemi kullanılmıştır. Model, dirençli standart hatalar üretebilen tahmincilerden Parks-Kmenta ile tahmin edilmiştir. Araştırma sonucunda, Ar-Ge ve yüksek teknoloji ihracatının ekonomik büyümeyi pozitif yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ar-Ge, Teknoloji, Panel veri analizi

Jel Kodları: O3, O31, B23

Abstract

The transformation process in the world's economic structure has made countries need to follow the developments in knowledge, innovation, and technology to realize economic growth and increase efficiency and competitiveness. Investing in research and development (R & D) supports competition and enables progress. In this way, sustainable economic growth can be achieved for future generations that guarantee the protection of resources, and facilitate economic and social progress. In this study, the panel data analysis method was used to measure the effect of technological innovation on economic growth in the selected OECD countries for the 2007-2022 period. The model is estimated with Parks-Kmenta, one of the predictions that can produce resistant standard errors. As a result of the research, R & D and high-tech exports positively affect economic growth.

Keywords: R&D, Technology, Panel data analysis

Jel Codes: O3, O31, B23

¹Ferhat Pehlivanoglu, Kocaeli Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Prof. Dr., fpehlivanoglu@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-6930-0181

²Zeynep Narman, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dr., zynpnarman92@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-0230-9058

Giriş

Teknolojik yenilikler üretim süreçlerini dizayn ederek yeni endüstriler ve üretim sektörleri ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla ülkelerin teknolojik yenilik amacıyla yaptıkları yatırımlar hayatı daha sürdürülebilir kılmayı amaçlamaktadır. Yenilik süreçlerine daha fazla katılan ülkeler rekabette öne çıkmakta ve ekonomik avantajlar elde etmektedirler. Herhangi bir ülkenin teknolojik yeniliklere ayak uydurma kabiliyeti ekonomik büyüme potansiyelini artırmaktadır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik büyüme ile gelir düzeyi farklılıklarının altında yatan sebeplerden biri de hiç şüphesiz bu ülkelerin sahip olduğu teknolojik altyapılarıdır. Ülkedeki işgücü, doğal kaynaklar, ekonomik ve politik istikrar, eğitim durumu, Ar-Ge faaliyetlerinin yoğunluğu, yenilik vb. birçok faktör ülkeler arasında gelişmişlik ve büyüme farklılıklarına neden olurken, görece daha önemli kabul edilecek değişken, çağdaş üretimin dayandığı teknolojik ilerleme düzeyi olmaktadır.

Yüksek teknoloji kavramı, yenilikçi ve ileri teknolojiye sahip şirket ve endüstrilerle mal ve hizmetleri ifade etmek için kullanılır. Bu tür firmalar genellikle ileri bilimsel ve teknolojik uzmanlığa dayanan ve genellikle işgücünde yüksek Ar-Ge harcaması ile karakterize edilen firmalardır. Bu açıdan bakıldığında, bir ülkenin Ar-Ge faaliyetlerinin, uluslararası gelişmişlik düzeyinin belirlenmesinde önemli bir gösterge olduğu kabul edilmektedir. Uluslararası istatistiklere göre, gelişmiş ülkeler milli gelirleri içinde en yüksek Ar-Ge harcamalarına sahip ve rakiplerine göre daha rekabetçidirler (Diao vd., 1999). Günümüz dünyasında ülkelerin rekabet edebilmeleri, mal ve hizmetlerinin ne ölçüde yüksek teknoloji içerdiğine bağlıdır. Dolayısıyla sektörlerde ileri teknolojiye dayalı mücadele, hayatta kalma mücadelesine dönüşmüştür (Baumol, 2002).

Bu kapsamda, teknolojik yenilik veya yüksek teknolojiye dayanan endüstriyel alanların geliştirilmesi ekonomik kalkınma için önemli bir rol oynamaktadır. Bu tarz endüstriler, ülke içerisinde olduğu kadar küresel ölçekte de rekabetçiliğin artmasını sağlamaktadır. Ayrıca ileri teknolojiye dayalı firmaların işgücü uzmanlık seviyelerinin artırılması da eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve teknolojik gelişmelere hızlı uyum sağlayacak bilimsel programların artırılmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla Ar-Ge harcamalarındaki artışlarla eğitim seviyesi yükseltilerek uzun dönemde kalifiye işgücünün oluşturulmasını gerektirmektedir.

Öte yandan literatür çalışmalarında da görülmektedir ki bu Ar-Ge çalışmaları sonucunda artan yenilik faaliyetleri ihracatın çeşitlenmesine katkı sağlamaktadır. Yeni ürün üretimi ve yeni ve katma değerli ürünlerin üretimi ile ürün teknolojisi içeriğinin artması, ihracatın çeşitlenmesi ve artması açısından olumlu bir etki yaratacaktır (Ferragina ve Pastore, 2007).

Spesifik yenilik göstergelerine olan ilgi göz önüne alındığında, iki faktörden hangisinin ekonomik büyüme için daha önemli olduğunu sormak olasıdır. İlgili ampirik literatür, Ar-Ge'ye yapılan yatırımın GSYH (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) ve üretkenlik artışındaki farklılıkları etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğu konusunda hemfikirdir (Bassanini ve Scarpetta, 2001).

Ancak sanayileşmiş ülkelerde yüksek teknoloji ihracatı ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki bir şekilde belirsizliğini korumaktadır. CrespoCuaresma ve Wo'rz (2005), teknoloji yoğun endüstrilerin ihracat payının, yalnızca OECD dışı ülkeler örneklemini için kişi başına düşen GSYH ile önemli ölçüde pozitif bir ilişki içinde olduğunu bulmuşlardır.

OECD ülkeleri için verileri kullanan Peneder (2003) ise teknoloji odaklı endüstrilerin ihracatının, kişi başına düşen GSYH'nın düzeyi ve büyümesi üzerinde olumlu ve önemli bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

OECD ülkeleri, yüksek teknoloji ürünleri ve hizmetlerini dünya çapında ihraç eden ve Ar-Ge'ye yatırım yapan gelişmiş ekonomileri temsil eder. Bu bakış açısıyla çalışmada, seçilmiş OECD ülkelerinin 2007-2022 dönemi için Ar-Ge harcamaları, yüksek teknoloji ihracatı ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiler panel veri yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

1.Literatür İncelemesi

Ekonomik büyümeye ulaşmada bir araç olarak kullanılan ihracatın teknolojik yoğunluğunun önemi göz önüne alındığında, ihracatın teknolojik yoğunluğunun belirleyicilerini analiz eden geniş bir ampirik literatür geliştirilmiştir. Teknoloji yoğun ihracatın itici güçlerinin analizine ilişkin en eski çalışmalardan biri, insan sermayesi, teknoloji, iç talep gibi değişkenlerin rolünü analiz etmek için coğrafi olarak dağınık 54 ülkeden alınan verileri kullanan Seyoum (2005) tarafından yürütülen araştırmadır. Braunerhjelm ve Thulin (2008), 19 OECD ülkesinin 1981 ile 1999 yılları arasındaki yüksek teknoloji ihracatını analiz etmekte ve yüksek teknoloji içerikli imalat ihracatında ve ülkeler arasında karşılaştırmalı üstünlüğün belirlenmesinde Ar-Ge harcamalarının olumlu rolüne dair kanıtlar bulmaktadır. Gökmen ve Turen (2013), 15 AB ülkesinde yüksek teknoloji ihracatının belirleyicilerini inceleyerek doğrudan yabancı yatırım, insani gelişme düzeyi ve ekonomik özgürlük düzeyinin yüksek teknoloji ihracatının itici güçleri olarak önemli bir rol oynadığı sonucuna varmışlardır. Yine AB ülkeleri için, Sandu ve Ciocanel (2014) Ar-Ge ile inovasyonun yüksek teknoloji ihracatı üzerindeki etkisini incelediler, sonuçlar toplam Ar-Ge harcamaları ile yüksek teknoloji ihracatı arasında pozitif bir korelasyon olduğunu doğrulamıştır.

Son zamanlarda Panda ve Sharma (2020), araştırmalarında ortaya çıkan teknolojik avantaj (RTA) endeksini ve ortaya çıkan simetrik teknolojik avantaj (RSTA) endeksini kullanarak, ülkelerin farklı alanlardaki teknolojik uzmanlaşmasını ve bunun gelişmekte olan ülkelerdeki yüksek teknoloji ihracatına katkısını araştırmışlar ve teknolojik uzmanlaşmanın yüksek teknoloji ihracatına dönüştüğüne dair güçlü kanıtlar bulmuşlardır. Sepehrdoust ve ark. (2021), 1996-2017 döneminde seçili gelişmekte olan ülkelerde bilimsel verimliliğin yüksek teknoloji ihracatı üzerindeki etkisini araştırarak ekonomik risk, bilimsel üretkenlik, finansal risk ve politik risk gibi faktörlerin yüksek teknoloji ihracatı üzerinde önemli etkileri olduğu sonucuna varmıştır. Drapkin ve ark. (2021), Orta ve Doğu Avrupa ülkelerindeki yüksek teknoloji ihracatının belirleyicilerini incelemiş ve çalışılan ülkelerdeki yüksek teknoloji endüstrilerinde ücret seviyesi ve kaynak fiyatları gibi birçok faktörün ihracat artışını teşvik ettiği sonucuna varmıştır. Mulliqi (2021), geçiş ve geçiş dışı ekonomilerin karşılaştırmalı bir analizini dikkate alarak 27 Avrupa ülkesinin teknoloji yoğun ihracatını açıklamada eğitimin rolünü incelemiş ve daha yüksek eğitim seviyeleri ile teknoloji yoğun ihracat arasında pozitif ve son derece anlamlı bir ilişki bulmuştur. Özsoy ve ark. (2022), ICT Geliştirme Endeksi'ni (IDI) kullanarak dijitalleşmenin yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı üzerindeki etkisini incelemiş ve gelişmekte olan ülkelerde IDI'nin yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna varmıştır.

OECD ekonomileri, COVID-19 salgını nedeniyle ekonomik aktivitede yaşanan sert düşüşe rağmen, 2020 yılında Ar-Ge yatırımlarını artırmaya devam etmiştir.

Grafik 1'de OECD Ar-Ge yoğunluğu (GSYH'nın yüzdesi olarak ifade edilen yurtiçi Ar-Ge harcamalarının ana ölçüsü) 2019'daki %2,5 oranından 2020'de yaklaşık %2,7'ye yükseldiği görülmektedir. Bu artış, Ar-Ge harcamalarındaki olağanüstü reel büyümenin (+%1,8) ve reel GSYH'daki büyük düşüşün (% -4,5) göstergesidir.

Dolayısıyla, 2020'de Ar-Ge harcamalarının azaldığı çoğu ülke için, Ar-Ge yoğunluk oranlarındaki artışlar temel olarak GSYH'deki düşüşle açıklanmaktadır.

3. Ampirik Analiz

3.1. Metodoloji ve Veri Seti

Çalışma, seçili OECD ülkeleri¹ için Ar-Ge ve yüksek teknoloji ihracatının ekonomik büyüme üzerindeki etkisini incelemektedir. Bu kapsamda 2007-2022 dönemine ait elde edilen veriler kullanılarak panel veri ekonometrik yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda oluşturulan model aşağıdaki gibidir:

$$GSYH_{it} = \beta_0 + \beta_1 Ar-Ge_{it} + \beta_2 YTI_{it} + \epsilon_{it}$$

$$i = 1, \dots, 10.$$

$$t = 1, \dots, 15.$$

Analizlerde kullanılan değişkenler ve erişim kaynakları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Değişkenler ve Kaynaklar

Değişken	Açıklama	Veri Kaynağı
GSYH	Kişi başına düşen GSYH	World Bank
Ar-Ge	Araştırma ve geliştirme harcamaları (GSYH'nın yüzdesi)	World Bank
YTI	Yüksek teknoloji ürün ihracatı	World Bank

3.2. Çalışmanın Yöntemi ve Bulgular

Bu çalışmada, örneklemin birden fazla ülkeyi içermesi nedeniyle panel veri analiz yöntemleri uygulanacaktır. Panel veri modelleri, aynı yatay-kesit birimlerine ait gözlemlerin bir dizi zaman boyunca toplandığı veri setlerine dayanır. Bu modeller, özellikle örneklem büyüklüğündeki artış ve zaman içindeki değişimleri gözlemeleme yeteneği gibi avantajları sebebiyle literatürde sıkça tercih edilmektedir (Gujarati, 2016: 420).

Panel veri analizi, çok sayıda birimi içerdiği için, analiz süreçlerinde veri setindeki birimlerin özelliklerinin dikkate alınmasını gerektirir.

¹ Türkiye, Amerika, Fransa, Kanada, Belçika, Almanya, İtalya, Hollanda, İsveç, Danimarka

Bu çalışmada, veri setinin kısa olması, oluşturulan modellerde değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyonun varlığı, ve zaman boyutu T'nin yatay kesit boyutu N'den büyük olması gibi faktörler göz önüne alınarak Parks-Kmenta ve Beck-Katz (1995) tahminicileri tercih edilmiştir.

Parks-Kmenta tahminicisi, Esnek Genelleştirilmiş En Küçük Kareler yöntemine dayalı bir algoritma olarak öne çıkar. Bu yöntemde, önce incelenen model En Küçük Kareler yöntemiyle tahmin edilir, ardından elde edilen kalıntılar otokorelasyon ve değişen varyansı hesaplamak için kullanılır. Bu aşamadan sonra, tekrar Genelleştirilmiş En Küçük Kareler yöntemiyle tahmin yapılır. Bu süreç, β 'lar sabit bir sayıya yaklaşıncaya kadar devam eder (Yerdelen Tatoğlu, 2016: 263).

Panel veri analizlerinde, tahmin metodunun seçimi öncesinde belirli ön testlerin ve ekonometrik varsayımların incelenmesi gerekir. Bu aşamada, hata terimlerinin normal (homojen) bir dağılıma sahip olup olmadığı, hata terimlerinin yatay kesit birimleri arasında bağımlı olup olmadığı (birimler arası korelasyon), ve hata terimlerinin varyansının sabit olup olmadığı (değişen varyans) gibi önemli varsayımlar değerlendirilmelidir. Bu varsayımlardan sapma durumunda, değişen varyans, birimler arası korelasyon ve otokorelasyonun en az birisinin varlığında, tahminler tutarlı olabilir ancak etkin olmayacaktır.

Modeller için yapılan ön testlerin sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir. Yapılan F testinde, klasik ya da sabit etkilerden hangisinin geçerli olduğuna dair hipotez olan "bireysel etkilerin sıfıra eşit olduğu" hipotezi %1 anlam düzeyinde reddedilmiştir. Bu bulgu, klasik modelin geçerli olmadığını göstermektedir.

Tablo2: Klasik Modelin Sınanmasına Yönelik F Testi

	Bağımlı Değişken	P değeri	Test İstatistiği	Sonuç
Birim Etkisi	GSYH	0.000	91.98	Birim etkisi vardır.
Zaman etkisi	GSYH	0.58	0.88	Zaman etkisi yoktur.

Klasik modelin uygunluğunun test edilmesinin ardından sabit etkiler tahminicisi ve rassal etkiler tahminicisi arasında tercih yapmak için hausman testi uygulanmıştır.

Tablo 3: Hausman Test Sonuçları

Bağımlı Değişken	P değeri	Test İstatistiği	Sonuç
GSYH	0.12	2.33	H_0 kabul edilir. Rassal etkiler modeli uygundur.

Hausman Testi sonuçlarına göre sıfır hipotezi (H_0 : Parametreler arasındaki fark sistematik değildir) reddedilememiş ve bu nedenle rassal etki tahmincisi etkin tahminci olarak belirlenmiştir. Rassal etki modelleri için değişen varyans ve otokorelasyon testleri de uygulanmıştır. Değişen varyans için Levene (1960), Brown-Forsythe (1974) testi ve otokorelasyon için Modifiye Edilmiş Durbin-Watson ile Baltagi-Wu LBI testi uygulanmıştır.

Tablo 4: Heteroskedasite, Otokorelasyon ve Birimler Arası Korelasyonun Test Edilmesi

Bağımlı Değişken	Test	Test İstatistiği	Sonuç
GSYH	Levene,Brown ve Forsythe Testi	W0:7.4668841 (0.00) W50: 4.4743240 (0.00) W10: 6.8298516 (0.08)	Heteroskedasite vardır
	Baltagi-Wu (1999) LBI ve Bhargava vd. (1982) Durbin-Watson testi	Durbin-Watson = 1.09 Baltagi-Wu LBI = 1.19	Otokorelasyon vardır
	Pesaran'ın Testi	Pesaran's test of cross sectional independence = 11.73,Pr = 000	Birimler Arası Korelasyon vardır.

Tablo 4'te gösterilen Levene, Brown-Forsythe testi sonuçlarına göre, "birimlerin varyansı eşittir" şeklinde kurulan sıfır hipotezi reddedilmiştir yani değişen varyans olduğuna karar verilmiştir. Yine Baltagi-Wu (1999) LBI ve Bhargava vd. (1982) Durbin-Watson testlerinin istatistikleri kritik değer olan 2'den küçük olduğu için otokorelasyon vardır.

Panel veri analizlerinde bir sonraki aşamada, panel birim kök testleri yapılması genellikle önemli bir adımdır. Ancak, bu çalışmada ele alınan zaman boyutunun (2007-2022 dönemi, T=27 yıl) kısa olması, değişkenlerin durağanlığı ve eşbütünleşme analizini gerçekleştirme konusunda bir zorluk yaratmıştır. Baltagi'ye (2004) göre, panel verileri için birim kök testleri ve diğer testler, özellikle T (zaman periyodu) 25'ten büyük olduğunda daha uygun hale gelmektedir (Nguyen ve Nasir, 2021: 5).

Araştırma kapsamında, birimler arası korelasyon, heteroskedasite ve otokorelasyon gibi istatistiksel özelliklerin varlığı göz önüne alındığında, Parks-Kmenta, Beck-Katz ve Driscoll-Kraay tahmincilerinin daha güvenilir sonuçlar sunduğu belirlenmiştir. Tatoğlu'nun (2013) ifadesine göre, veri setinde gözlenen koşullar altında, özellikle N (gözlem birim sayısı) büyüklüğünün T (zaman periyodu) büyüklüğünden fazla olduğu durumlarda Parks-Kmenta tahmincisinin daha doğru sonuçlar verdiği tespit edilmiştir.

Çalışmamızda, $T > N$ olduğundan ve heteroskedasite, değişen varyans ve birimler arası korelasyonun etkilerini azaltma amacıyla daha dirençli bir tahmincinin seçilmesi gerektiğinden, Parks-Kmenta tahmincisi tercih edilmiştir.

Tablo 5: Parks-Kmenta Tahmincisi

Bağımsız Değişkenler	Katsayı	S.Hata	Z ist.	P Değeri
YTI	5.17320	2.53e-09	20.42	0.000
Ar-Ge	.7135109	.0878747	8.46	0.000
c	38172.27	984.3148	38.78	0.000
Wald chi2 (1) =602.18 Prob>chi2 =0.0000				

Tablo 5'te yer alan tahmin sonuçları incelendiğinde 10 OECD ülkesinde 2007-2022 yılları arasındaki veriler kullanılarak oluşturulan modelde yer alan toplam Ar-Ge harcamaları, yüksek teknoloji ihracatı ve ekonomik büyüme değişkenlerinin %95 güven düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, Ar-Ge harcamalarındaki %1 artış ekonomik büyümeyi %0.71 arttırırken yüksek teknoloji ihracatındaki %1 lik artış ekonomik büyümeyi %5.17 arttırmaktadır.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Üretimde teknolojinin ve bilimsel yöntemlerin kullanıldığı Sanayi Devrimi, sanayileşmenin başlangıç noktası olarak görülmektedir. Sanayi Devrimi ile birlikte değişen dünya ticaret hacmi, dünyadaki ekonomik dengeleri ve ekonomik sistemleri de etkilemiştir. Aynı dönemde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında ekonomik büyüme kavramı tartışılmaya başlanmıştır. Günümüzde ekonomik refahın artması ülkelerin en önemli amaçlarından biri olmaya devam etmektedir. Bu çalışmada temel amaç, teknolojik yenilik ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ancak soyut kavramlar nedeniyle teknoloji, bilgi ve teknolojik gelişmeleri ölçmek mümkün değildir. Bu nedenle yüksek teknoloji ihracatı ve Ar-Ge harcamalarının ekonomik büyümeyi arttırmadaki rolü araştırılmıştır. Nitekim, yapay zekanın hakim olacağı gelecekte teknoloji ve Ar-Ge faaliyetleri ekonomik büyümeyi etkileyen en önemli unsurlar arasında yer alacaktır. Mevcut literatürde Ar-Ge harcamaları ve yüksek teknoloji ihracatı ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma vardır. Ancak teknoloji göstergesi olarak Ar-Ge harcamaları ve yüksek teknoloji ihracatını birlikte ele alan çalışma yok denecek kadar azdır.

Çalışmanın amacına yönelik olarak uygulanan panel veri analiz yöntemi 2007-2022 dönemine ait 10 OECD ülkesini kapsamaktadır. Teknolojik yeniliklerin ekonomik büyüme üzerindeki etkisine odaklanan bu çalışmada, Parks-Kmenta tahmincisi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar edilmiştir. Ar-Ge harcamalarındaki %1 artışın ekonomik büyümeyi %0.71 arttırdığını, yüksek teknoloji ihracatındaki %1 lik artışın ekonomik büyümeyi %5.17 arttırdığını göstermektedir.

OECD ülkelerinin, geleneksel sanayi tabanlı ekonomilerden daha çok bilgi ve teknoloji odaklı ekonomilere geçiş yapması nedeniyle yüksek teknoloji ihracatı ve Ar-Ge harcamaları, özellikle OECD ekonomilerinde ekonomik büyüme ve kalkınmanın yönlendirilmesinde önemli roller oynamaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar da yüksek teknoloji ihracatı ve Ar-Ge harcamalarının seçilmiş OECD ülkelerindeki önemini kanıtlar nitelikte bulunmuştur. Bu anlamda çalışma sonuçları neticesinde bazı politika önerilerine yer verilecektir.

İlk olarak OECD ekonomileri, yenilikçiliği teşvik etmek ve küresel pazarda rekabet avantajını sürdürmek için Ar-Ge'ye öncelik verebilir ve yatırımları arttırabilir. Hükümetler, özel sektör Ar-Ge yatırımlarını teşvik etmek için vergi indirimleri, hibeler ve sübvansiyonlar gibi teşvikler sağlayabilir. Öte yandan, sinerji yaratma, kaynakları paylaşma ve bilgi ve teknoloji transferini kolaylaştırmak için akademi, endüstri ve hükümet arasındaki işbirliği teşvik edilebilir. OECD ülkeleri genellikle yüksek düzeyde eğitilmiş insan kaynaklarına ve gelişmiş bilgi altyapısına sahiptir. Bu kapsamda, yetenekli profesyonellerden oluşan bir havuz geliştirmek için STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) eğitimi ve mesleki eğitimler vurgulanabilir.

Sonuç olarak, OECD ekonomileri, yüksek teknoloji ihracatından yararlanarak ve Ar-Ge yatırımlarını artırarak ekonomik büyümeyi teşvik edebilir, üretkenliği artırabilir ve küresel pazarda lider konumlarını koruyabilir. Bu ülkelerin bilim ve teknoloji alanındaki uzmanlık seviyelerinin artırılmasının yanı sıra söz konusu teknolojilerin sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde toplumsal fayda ve çevresel etkinliği de dikkate alarak geliştirilmesi de önemli olacaktır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma, etik temelli izin gerektirmemektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkıları: Fikir – F.P., Z.N.; Tasarım – F.P., Z.N.; Denetleme – F.P., Z.N.; Malzemeler - F.P., Z.N.; Veri Toplama Ve İşleme - F.P., Z.N.; Analiz ve Yorum- F.P., Z.N.; Kaynaklar – F.P., Z.N.; Literatür Taraması – F.P., Z.N.; Yazım - F.P., Z.N.; Eleştirel İnceleme – F.P., Z.N.

Kaynakça

- Altın, Onur ve Ayşen Kaya (2009). "Türkiye'de Ar-Ge Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensel İlişkinin Analizi". Ege Akademik Bakış, 9(1): 251-259.
- Bassanini, Andrea and Stefano Scarpetta (2001). "Does Human Capital Matter for Growth in OECD Countries?" A Pooled Mean Group Approach., :399-405.
- Baumol, William. J (2002). "The free-market innovation machine: analyzing the growth miracle of capitalism". Princeton. N.J.: Princeton University Press.
- Braunerhjelm, Pontus. and Per Thulin, (2008). "Can Countries Create Comparative Advantages? R&D Expenditures, High Technology Exports and Country Size in 19 OECD Countries".1981-1999. International Economic Journal, 22(1): 95-111. <https://doi.org/10.1080/10168730.801887026>.
- Crespo-Cuaresma, J. and Wo" rz, J. (2005). On export composition and growth, Review of World Economics, 141: 33-49.
- Dereli, Deniz Dilara and Uayur Salğar (2019). "Relationship Between R&D Expenditures and Economic Growth: An Evaluation On Turkey". Journal of Life Economics, 6(3):345-360.

- Diao, Xinshen, Terry Roe and Erinc Yeldan (1999). Strategic policies and growth: An applied model of R&D-driven endogenous growth. *J. Dev Econ.*, 60(2), 343-380.
- Drapkin, Igor. M., Anna. A Gainetdinova and Akcahat Panzabekova (2021). "Determinants of high-tech exports in CEE and CIS countries". *Economy of Region*, 17(2): 486-501.
- Ferragina, Anna. M and Francesco Pastore, (2007). "High tech export performance: which role for diversification?" In Ninth annual ETSG conference. 13-15.
- Genç, Murat Can. ve Yeşim Atasoy (2010). "Ar-Ge Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Veri Analiz". *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5(2): 27-34.
- Gökmen, Yunus and Ufuk Türen (2013). "The Determinants of High Technology Exports Volume: A Panel Data Analysis of EU 15 Countries". *International Journal of Management Economic and So-cial Sciences*, 2(3): 217-232.
- Gülmez, Ahmet ve Ahmet Gökçe Akpolat (2014). "Ar-Ge & İnovasyon ve Ekonomik Büyüme: Türkiye ve AB Örneği İçin Dinamik Panel Veri Analizi". *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2): 1-17.
- Panda, Sidheswar and Ruchi Sharma (2020). "Impact of patent rights on innovation: A meta-analysis" *Journal of Public Affairs*"4
- Korkmaz, Suna. (2010). "Türkiye'de Ar-Ge Yatırımları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Var Modeli ile Analizi". *Journal of Yasar University*, 20(5): 3320-3330.
- Mulliqi, Arta. (2021). The role of education in explaining technology-intensive exports: a comparative analysis of transition and non-transition economies. *Eastern Journal of European Studies*, 12(1):141-172.
- Özsoy, Seren, Oylum Ergüzel and Ahmet Yağmur Ersoy (2022). The impact of digitalisation on export of high technology products: A panel data approach. *The Journal of International Trade and Economic Development*, 31(2): 277-298.
- Peneder, Michael. (2003) Industrial structure and aggregate growth, *Structural Change and Economic Dynamics*, 14: 427-48.
- Romer, M. Paul. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *The Journal of Political Economy*, 94 (5): 1002-1037.
- Seyoum, Belay. (2005). Determinants of Levels of High Technology Exports an Empirical Investigation. *Journal of Competitiveness Studies*, 13(1): 64.
- Sandu, Steliana and Bogdan Ciocanel (2014). Impact of R&D and Innovation on High-tech Export. *Procedia Economics and Finance*, 15: 80-90.
- Sephehdoust, Hamid Tartar, Mohsen and Razieh Davarikish(2021). "Does Scientific Productivity Stimulate Intensified Technology Exports in Developing Economies," *Journal of the Knowledge Economy*, Springer; Portland International Center for Management of Engineering and Technology (PICMET), 12(4): 2111-2135

Yayın Geliş Tarihi: 2023-12-03

Yayın Onay Tarihi: 2023-12-14

DOI No:10.35343/kosbed.1397268

Esra Suphiye URAS BİLGİN¹

Esra Gül KOÇYİĞİT²

İş Yaşamında Bilinçli Farkındalığın Ve Duygu Düzenlemenin Öz-Liderlik Becerileri Üzerine Etkileri

The Effects of Mindfulness Awareness and Emotion Regulation on Self-Leadership Skills in Business Life

Özet

Bu çalışmanın amacı iş yaşamındaki yetişkinlerin bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme becerilerinin öz-liderlik becerileri üzerine etkilerinin incelenmesidir. Bu kapsamda, farklı illerden profesyonel iş yaşamını sürdürmekte olan 420 kişiden Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Öz-Liderlik Ölçeği kullanılarak anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. Ölçeklerin anlamlılık testleri, verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk sınamaları ile yapılmış, verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ve +1.5 aralığında olduğu belirlenmiştir. Normal dağılıma uyan veriler için Bağımsız Örneklem T testi, ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırılmada ANOVA uygulanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı sonuç veren analizlerde gruplar arasındaki farklılıklar Levene testi sonuçlarına göre LSD post-hoc analizi ile belirlenmiştir. Bilinçli farkındalık ve duygu düzenlemenin öz-liderlik üzerine etkisi regresyon analizi ile ölçülmüştür. Bulgulara göre; öz-liderlik ile duygu düzenleme arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bilinçli Farkındalığın, öz-liderlik üzerinde anlamlı bir istatistiksel etkisi bulunmamış, ancak öz-liderliğin alt boyutları üzerinde anlamlı bir etki görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Bilinçli Farkındalık, Farkındalık, Duygu Düzenleme, Lider, Liderlik, Öz-Liderlik.
Jel Kodları: D83

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of mindfulness and emotional regulation skills of adults in business life on their self-leadership skills. In this context, data was obtained from 420 people from different provinces who are active in professional lives by survey method using the Mindfulness Awareness Scale, Emotion Regulation Scale and Self-Leadership Scale. Scales were tested for significance, the suitability of the data for normal distribution was reviewed with Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests, the skewness and kurtosis values of the data were examined and it was determined that they were between -1.5 and +1.5. For data complying with normal distribution, Independent Sample T test was applied and ANOVA was applied for comparisons between more than two groups. In analyzes with statistically significant results differences between groups were determined by LSD post-hoc analysis according to Levene test results. Regression analysis was used to see the effect of mindfulness and emotion regulation on self-leadership and emotion regulation. Mindfulness Awareness did not have a statistically significant effect on self-leadership, but it had a significant effect on the sub-dimensions of self-leadership.

Keywords: Mindfulness Attention Awareness, Awareness, Emotion Regulation, Leader, Leadership, Self-Leadership.
Jel Codes: D83

¹Esra Suphiye Uras Bilgin, Altınbaş Üniversitesi, esraurasbilgin@newsselfinstitute.com, ORCID: 0000-0002-1492-6723

²Esra Gül Koçyigit, Altınbaş Üniversitesi, Dr. Öğr. Üyesi, esragulkocyyigit@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5491-8579

Giriş

İnsanlar başarılı olma ve iyi görünme gibi maddi ve somut hedefler aracılığı ile ölçümlendiği bir çağı yaşamaktadır. İnsanların çoğu bu düşünceyi, kendi iç görüşü ile temas etmeden içselleştirdiği için, şu an'da olana dikkatini vermekte zorluk çekmekte ve çoğu kez geçmiş yaşamdan kaynaklı üzüntü ve pişmanlıklara ya da gelecek yaşantının belirsizliğinin getirdiği kaygı ve endişeye odaklanarak hayatını sürdürmektedir (Orsillo ve Roemer, 2011). Bilinçli farkındalık hali ise, sadece zihin temelli bir yaklaşım olmaktan öte, özellikle zihnin beden ile bütünleştiği ve şimdi ve buradaya odaklandığı doyumlu bir yaşam biçimine zemin hazırlar. Farkındalığın en önemli amacı, an'da olana merak ve nezaketle bakabilmek, an'da olanı olduğu gibi kabul etmektir (Williams ve ark.,2006). Bu kabul hali ile, birey içgörüsül bir netlik kazanarak daha berrak ve açık bir zihin durumu ile kendini destekler. Bu süreçte bilinçli farkındalık pratiği uygulayan bireyler, artık geçmişe veya geleceğe saplı kalmayıp üzüntü, pişmanlık, gerginlik, endişe ve kaygı ile baş etme konusunda kendilerini geliştirebilirler. An'da olanın değişmesini istemeden, merakla olanı karşılamak ve yargılamadan kucaklamak bizi farkında, keyifli ve doyumlu bireyler olma yolunda geliştirir ve büyütür. (Germer, 2004). Ritmini yakalamış ve uyum içinde titreşen var oluşsal boyutlarımız aracılığıyla tinsel, düşünsel, duygusal ve bedensel düzeyde bütünleşip, ruhsal düzeyde daha zengin ve doyumlu bir yaşama uzanmak mümkün olabilmektedir. Günlük ve iş yaşantılarımızda, yaşadığımız deneyimlerin tetiklediği zihinsel süreçler kadar, duygusal süreçlerde kritik bir öneme sahiptir. Nasıl ki bilinçli farkındalık an'da olan deneyime ve her türlü duygu ve düşünceye bilinçli ve yargısız bir şekilde dikkatini yönlendirme sürecini açıklamaktadır, duygular da, bilinçli bir şekilde dikkati belli bir duruma yönlendirmenin sonucu olarak ortaya çıkmaktadırlar (Posner, Snyder ve Solso, 2004). Duygunun ortaya çıkmasında hem bir durumun olması, hem de bireyin bu durumu deneyimlemenin sonucu olarak bir değerlendirme sürecine girmesi söz konusu olmaktadır. Duygu durumunda, bilinçli farkındalıktan farklı olarak birey son aşamada sadece gözlemci konumunda kalmaz. Aynı zamanda o iç değerlendirme ve dikkatini verme sürecinin sonucunda duygusal bir cevap geliştirir, hatta bir tepki ortaya koyar (Ellsworth ve Scherer, 2003). Ortaya çıkan duygu keyif ve sevinç hissi yarattığında birey pek bir sorun yaşamaz, aksine o deneyimin içinde gerek bilinçli farkındalıkla gözlemci olma ve gerekse de o hissin tadını çıkarma hali bireye şimdi ve burada dikkatini verdiği bir deneyim yaşatabilir. Ancak gerçek sorun, bireyin hangi duygulara sahip olacağını bilinçli olarak seçmemesi ve genelde duygu durumunun otomatik olarak deneyimden etkilenmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmasıdır (Roseman ve Smith, 2001). Ortaya çıkan bu duygu silsilesi, çoğunlukla zorlayıcı ve istenmeyen durumlara bir tepki olarak da doğabileceğinden, duygu düzenleme aracılığıyla birey, ortaya çıkan duruma dikkatini vererek, onu değerlendirme aşamalarından, hem de hem fizyolojik, hem de davranışsal düzlemde bir dizi işlemde geçmektedir (Gross, 1998). Bireyin duygu düzenleme kapasitesi ne kadar gelişirse, birey kendi kendini kontrol edebilir ve duygularının da farkındalıkla gözlemcisi olup, onları düzenleme konusunda bilinçli bir strateji geliştirebilir (Cole, Michel ve Teti, 1994). Bilinçli farkındalığı, duygu düzenleme süreci ile beraber etkin olarak uygulayabilen ve bu konuda farkındalık geliştiren bir birey, kendi davranışsal öz-düzenleme becerileri içinde yaşadığı sosyal ve profesyonel ortamla tutarlı deneyimler yaratma konusunda yepyeni perspektifler ve olasılıklar geliştirebilir (Myin-Germeys ve ark., 2018).

Nitekim iyi bir farkındalık kalitesi, bireyin duygu düzenlemesinde ihtiyaç duyacağı yeni stratejileri geliştirebilmesinin yanında, onu bu stratejileri esnek kullanabilme, önemli eylemleri hayata geçirebilme, dürtüsellik ile değil, gözlem ve farkındalık içeren düzenlemeler konusunda destekleyebilir. Bu sayede, bireyin çok yoğun duygusal deneyimler yaşarken bile, içinde bulunduğu süreçte tepkinin yerini bilinçli cevabın aldığı bir oto-düzenleme kapasitesi geliştirmesi dahi mümkün olabilmektedir (Mauss, Bunge ve Gross, 2007).

Bu iki olgunun, yani bilinçli farkındalığın ve duygu düzenlemenin bir arada etkin işlerliğinin, bireyin hayatı boyunca var oluşunu kanıtlama çabası içinde olduğu yaşamının psikolojik, sosyal, kültürel ve profesyonel kimlik boyutlarında bireyi destekleyici olacağını söylemek abartılı

İş Yaşamında Bilinçli Farkındalığın Ve Duygu Düzenlemenin Öz-Liderlik Becerileri Üzerine Etkileri •13
olmayacaktır. Ancak bu iki olgunun yanı sıra, özellikle bu çalışma içinde ele alınan, iş yaşamında aktif rol alan bireylerin başarı hedefi ve bu hedefi gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu motivasyon ve performans düzeyi gibi kendi kendilerine etki ettikleri öz-liderlik kavramını bu çalışmanın temel unsuru olarak ele almak tamamlayıcı olmuştur.

Kendi kendine liderlik anlamına gelen öz-liderlik kavramı, bireyin istediklerini elde etmek için ne gibi eylemlerde bulunacağı ve ne şekilde davranacağı ile yakından ilgilidir (Ross, S., 2014). Kendi kendini yönetme ve kendi kendini motive etme becerisinin ve bunları düzenleme kapasitesinin farkında olan bireylerin, hayallerini zihinlerinde canlandırarak, sahip olmak istedikleri davranış biçimlerini ortaya koyma ve eylemlerini gerçekleştirme konularında daha avantajlı olacaklarını söylemek mümkündür (Neck ve Manz, 1992). Öz-liderlik, diğer bir deyişle, kendi kendine liderlik (Manz, 1983, 1986, 1992; Manz ve Neck, 1999; Manz ve Sims, 2001), insanların arzu ettikleri şekilde davranmaları ve eylemlerinde bulunmaları için gerek olan öz-yönetim ve öz-motivasyona ulaşmak üzere kendi kendilerini etkiledikleri süreci ifade etmektedir. Öz-liderlik, öz-düzenleme (Kanfer, 1970; Carver ve Scheier, 1981), öz-kontrol (Cautela, 1969; Mahoney ve Arnkoff, 1978, 1979; Thoresen ve Mahoney, 1974) ve öz-yönetim veya kendi kendini yönetme (Andrasik ve Heimberg, 1982; Luthans ve Davis, 1979; Manz ve Sims, 1980) olmak üzere farklı öz-etki (kendi kendini etkileme) teorilerinden türemiştir. Öz-liderlik, kendini düzenlemenin, öz-denetimin ve öz-yönetimin davranış odaklı stratejilerini içererek geniş bir öz-etki olarak kavramsallaştırılabilir ve ayrıca içsel motivasyon teorilerinden (Deci, 1975; Deci ve Ryan, 1985), sosyal bilişsel teoriden (Bandura, 1977, 1986, 1991) ve pozitif bilişsel psikolojiden (Beck ve ark., 1979; Burns, 1980; Ellis, 1977; Seligman, 1991) türetilen ek bilişsel odaklı strateji setlerini ifade eder. Bu nedenle, öz-liderlik kavramı, bu köklü teorilerden başlayarak, bireysel performans sonuçlarını şekillendirmek için tasarlanmış belirli davranışsal ve bilişsel stratejiler dizisini içermektedir.

Bu çalışma aracılığıyla da kendi kendini düzenleme (öz-düzenleme), kendi kendini denetleyip kontrol edebilme (öz-denetim) ve kendi kendini yönetebilme (öz-yönetim) gibi merkezinde bireyin olduğu tüm bu beceriler için gerekli olan içsel motivasyonların, sosyal, bilişsel ve psikolojik boyutların ortak bir temsili olan öz-liderlik becerisinin, bahsi geçen bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme süreçleri aracılığıyla desteklendiğinde, yapıcı ve olumlu yönde geçirebileceği değişikliklerin ortaya konması amaçlanmaktadır.

1. Yöntem

i) Örneklem

İş yaşamında aktif olarak çalışan 18-65 yaş arası yetişkinlerde bilinçli farkındalığın ve duygu düzenlemenin öz-liderlik becerileri üzerine yordayan bu araştırmanın evreni, 18-65 yaş arasındaki sosyal iletişim araçlarını kullanan kadın ve erkeklerden oluşan (whatsapp, instagram, facebook) tüm bireylerden oluşmaktadır.

ii) Uygulama

Bu çalışma 2023 yılında Altınbaş Üniversitesi Psikoloji Bölümünde Yüksek Lisans tez çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, öncelikle araştırmaya dair bilgilendirici açıklamanın bulunduğu onam formu ile başlayan ve ardından ölçeklerin yer aldığı formun katılımcılara internet aracılığı ile ulaştırılmak sureti ile toplanmıştır. Veriler internet ortamında kaydedilmiştir. Ölçeklerin tamamlanma işlemi her bir katılımcı için ortalama olarak 10 dakika sürmüştür. Uygulama gerçekleştirilmeden önce her bir ölçek için hak sahibi bilim insanlarından yazılı izin alınmıştır. Çalışma Altınbaş Üniversitesi Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve herhangi bir risk unsuru görülmemeye onaylanmıştır. (Evrak Tarih ve Sayısı: 03.06.2022-29639)

Sosyodemografik Bilgi Formu

Bu form araştırmacının kendisi tarafından, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini tespit edebilmek amacı ile hazırlanmıştır. Form; yaş ile cinsiyet ve medeni durumun yanı sıra, yaşanan yer, eğitim durumu ve ayrıca bir de çalışma durumunu tespit üzere iş yerindeki pozisyon, yine iş yaşamındaki toplam tecrübe ve bir de mevcut işyerindeki çalışma süresi ile mevcut pozisyondaki çalışma süresi vb. sorulara yer vermektedir.

Bilinçli Farkındalık Ölçeği

Bilinçli Farkındalık Ölçeği (Brown ve Ryan, 2003) andaki dikkati ve günlük hayatta şimdiki zamana dair farkındalığı ölçen 15 maddeli bir ölçme aracıdır. Ölçekte, otomatik pilot denilen davranışı sergilemek, şu anda olana dikkatini yönlendirememek, anda olmakta olana yargısız bir dikkatle bakmamak ve benzeri, bilinçli farkındalık ile örtüşmeyen özellikleri tanımlayan maddeler bulunmaktadır. Bilinçli Farkındalık Ölçeği tek faktörlü bir yapıya sahip; bunun yanında tek bir toplam puan veren ve ayrıca 6 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte elde edilen puanların yüksek olması bilinçli farkındalık oranının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Türkçe versiyonu olan ölçeği Türkçe'ye Özyeşil, Arslan, Kesici ve Deniz (2011) Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ) adı ile kazandırmıştır. Türkçe'ye uyarlama sırasında kullanılan hem İngilizce hem de Türkçe formlardan pozitif ve anlamlı korelasyonlar veren puanlar elde edilmiştir. BİFÖ'nün faktör yapısını açıklayan açımlayıcı ve ayrıca doğrulayıcı faktör analizlerinin bulgularına göre ölçek orijinal versiyonu gibi tek boyutlu bir yapıdadır ve 15 maddeden oluşmaktadır.

Öz-Liderlik Ölçeği

Öz-Liderlik Ölçeği, araştırmaya katılan bireylerin, öz-liderlik davranışları sergileme düzeylerini değerlendirmek üzere Anderson ve Prussia (1997) tarafından geliştirilmiştir.

Önce 50 madde olarak geliştirilen bu ölçek, daha sonra Houghton ve Neck (2002) tarafından 50 maddeden 35 maddeye indirilerek revize edilmiştir. Bu çalışmada, Öz-Liderlik Ölçeği'nin (Self Leadership Questionnaire) Tabak, Sığrı ve Türköz (2013) aracılığıyla Türkçe'ye kazandırılmış 29 maddelik formu kullanılmıştır. Houghton ve Neck (2002) tarafından 50 maddeden 35 maddeye indirilerek revize edilmiş olan ölçek, sıklık seviyesi "Hiçbir zaman" ile "Her zaman" arasında değişen beşli likert tipi yapısında olmakla birlikte, ölçek 3 boyut ve 9 alt faktörden oluşmaktadır.

Bu boyutlar, Yapıcı Düşünce Modeli Stratejileri (kendi kendine konuşma, başarılı performans hayal etme, düşünce ve fikirleri değerlendirme,), Doğal Ödül Stratejileri (doğal ödüller üzerinde düşünceyi odaklama) ve Davranış Odaklı Stratejiler (kendini gözleme, kendini cezalandırma, hatırlatıcılar belirleme, , hedef belirleme) olarak ifade edilmiştir. Bu çalışmada Tabak, Sığrı ve Türköz (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan 29 maddeden oluşan Öz-liderlik Ölçeği Türkçe Formu kullanılmıştır. Ölçek, 29 madde, 3 boyut ve 8 faktörden oluşmakla birlikte, bu üç boyut; "Doğal Ödül Stratejileri", "Davranış Odaklı Stratejiler" ve "Yapıcı Düşünce Modeli Stratejileri" olarak adlandırılmıştır.

Duygu Düzenleme Ölçeği

Duygu Düzenleme Ölçeği, (Emotion Regulation Questionnaire, ERQ) (Gross ve John, 2003), yanıtlayanların duygularını iki strateji aracılığıyla düzenleme eğilimlerini değerlendiren 7 puanlık bir Likert tipi (1=kesinlikle katılmıyorum ila 7= kesinlikle katılıyorum) öz-bildirim ölçüsüdür. Bilişsel

Yeniden Değerlendirme ve İfade Bastırma. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır. Bilişsel Yeniden Değerlendirme alt ölçeği 6 maddeden, İfade Bastırma alt ölçeği ise 4 maddeden oluşmaktadır. Cronbach alfa katsayıları Bilişsel Yeniden Değerlendirme için .79 ve İfadeyi Bastırma için .73 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği üç ayda .69 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2008 yılında Yurtsever tarafından yapılmıştır. Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Bastırma alt ölçekleri için Cronbach alfa katsayıları sırasıyla .85 ve .78 olarak bulunmuştur.

2. İstatistiksel Analiz

Ölçek yolu ile elde edilen verilerde, demografik özelliklerle ilgili verilen cevaplarda frekans analiz uygulanmıştır. Verilerin dağılımı “n” ve “%” olarak tablolarda gösterilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin demografik verilere ve çalışma verilerine göre ne ölçüde farklılık gösterdiği, ya da farklılık gösterip göstermediği anlamlılık testleri ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk sınamaları ile incelenmiştir. Bağımsız Örneklem T testi, ikiden fazla grup karşılaştırılmasında ise ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Sosyo-Demografik Veriler	Sıklık (n)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Erkek	124	29,5
	Kadın	296	70,5
Yaş	18-25 yaş	12	2,9
	26-35 yaş	94	22,4
	36-45 yaş	195	46,4
	46-55 yaş	91	21,7
	56-65 yaş	24	5,7
	65 yaş üzeri	4	1,0
Mesleki Kıdem	Bekar	165	39,3
	Evli	255	60,7
Öğrenim Düzeyi	Lise	7	1,7
	Ön Lisans	16	3,8
	Lisans	198	47,1
	Yüksek Lisans	167	39,8
	Doktora	32	7,6
Yaşadığınız Şehir	İstanbul	299	71,2
	Ankara	27	6,4
	İzmir	11	2,6
	Diğer	83	19,8
Toplam	420	100,0	

Anlamli çıkan analizlerde hangi gruplar arasında fark olduğuna Levene testi ile bakılmış, çıkan sonuçlara göre LSD post-hoc analizi uygulanmıştır. Bilinçli farkındalık ve duygu düzenlemenin öz liderlik üzerine etkisi regresyon analizi ile belirlenmiş olup, araştırmada SPSS v23 istatistik programı kullanılmıştır.

3. Bulgular

Katılımcıların, %70,5'i kadın, %46,4'ü 36-45 yaş aralığında, %60,7'si evli, %47,1'i lisans mezunu, %71,2'si İstanbul'da ikamet eden bir sosyo-demografik dağılım göstermektedir. Katılımcıların çalışma verilerine yönelik yanıtlarının dağılımına bakıldığında %21,9'unun 15-20 yıl toplam tecrübe süresi olduğu, %49,5'inin 5 yıldan az mevcut iş yerinde çalıştığı, %27,9'unun 1-3 yıldan bu yana aynı pozisyonda çalıştığı, %45,2'sinin hali hazırda kendine raporlayan çalışan olmadığı, %31,4'ünün 5'den az kişiden raporlama aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Çalışma Verilerine Yönelik Yanıtlarının Dağılımı

Sosyo-Demografik Veriler		Sıklık (n)	Yüzde (%)
İş Yaşamındaki Toplam Tecrübeniz	5 yıldan az	32	7,6
	5-10 yıl	65	15,5
	10-15 yıl	72	17,1
	15-20 yıl	92	21,9
	20-25 yıl	83	19,8
	25 yıldan fazla	76	18,1
Mevcut Çalışma Süreniz İşyerinizdeki	5 yıldan az	208	49,5
	5-10 yıl	91	21,7
	10-15 yıl	62	14,8
	15-20 yıl	25	6,0
	20-25 yıl	17	4,0
Bulduğunuz kaç yıldır pozisyonda görev yapmaktasınız?	25 yıldan fazla	17	4,0
	0-1 yıl	77	18,3
	1-3 yıl	117	27,9
	3-5 yıl	61	14,5
	5-10 yıl	84	20,0
Şayet varsa, hali hazırda size raporlayan kaç çalışan bulunmaktadır?	10 yıl +	81	19,3
	Hiç kimse	190	45,2
	5'den az kişi	132	31,4
	5-10 kişi	43	10,2
	10-20 kişi	25	6,0
Total		420	100,0

Cinsiyete Göre öz liderlik ölçeği ve alt boyutları ele alındığında; Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme ($p=0.008$), Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme ($p=0.048$) ve Kendini Cezalandırma ($p=0.003$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Sonuçlara göre; erkekler Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme ve Fikirlerini Değerlendirme boyutlarında kadınlara göre yüksek puanlar alır iken, Kendini Cezalandırma boyutunda ise kadınların erkeklerden daha yüksek puanlara sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Cinsiyetin Öz Liderliğe Etkisi

	Cinsiyet	n	Ort.	Sd.	t	p*
Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme (F1)	Erkek	124	26,98	4,777	-2,676	,008
	Kadın	296	25,52	5,208		
Kendini Ödüllendirme (F2)	Erkek	124	10,56	2,942	-,167	,868
	Kadın	296	10,61	3,140		
Kendi Kendine Konuşma (F3)	Erkek	124	10,27	2,829	-1,080	,281
	Kadın	296	10,59	2,848		
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	Erkek	124	16,54	2,261	-1,985	,048
	Kadın	296	16,06	2,279		
Kendini Cezalandırma (F5)	Erkek	124	11,60	3,823	-2,984	,003
	Kadın	296	12,75	3,501		
Kendini Gözlemleme (F6)	Erkek	124	16,35	2,213	-1,305	,192
	Kadın	296	16,02	2,435		
Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	Erkek	124	7,46	1,897	-,001	,999
	Kadın	296	7,46	1,994		
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	Erkek	124	8,37	1,226	-1,432	,153
	Kadın	296	8,17	1,386		
Öz Liderlik Ölçeği	Erkek	124	108,13	13,507	-,621	,535
	Kadın	296	107,19	14,492		

*Bağımsız Örneklem t testi

Yaş faktörü incelendiğinde; Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme ($p=0.016$), Kendini Gözlemleme ($p=0.003$), Kendi Kendine Konuşma ($p=0.013$), Kendine Hatırlatıcılar Belirleme ($p=0,045$), Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama ($p=0.015$) alt boyutlarında ve Öz Liderlik ölçeğinin genelini($p=0.046$) anlamlı olarak yordamıştır.

Hangi gruplar arasında fark olduğunu belirlemek üzere Levene testi yapılmış, LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır;

Kendi Kendine Konuşma ve Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme boyutunda; 18-25 yaş katılımcıların puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Kendini Gözlemleme boyutunda ise 36-45 yaş katılımcıların puanları, daha yüksek yaş gruplarına göre daha yüksek ölçülmüştür. Kendine Hatırlatıcılar Belirleme boyutunda; 65 yaş ve üzeri grubun puanı, daha genç yaş gruplarının puanından daha yüksek tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama boyutunda 18-25 yaş katılımcıların puanları 26-45 yaş gruplarına göre daha yüksek bulunmuş iken, bu boyutta 46-55 yaş grubunun puanları kendinden daha küçük 26-45 yaş gruplarına göre daha yüksek değerler göstermiştir. Öz Liderlik Ölçeğinde ise; 18-25 yaş katılımcıların, kendinden büyük yaş gruplarına göre daha yüksek puanları söz konusu olduğundan, bu yaş grubunun Öz-Liderlik düzeyinin, diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Yaşın Öz Liderliğe Etkisi

	Yaş	n	Ort.	Sd.	F	p*	Fark**
Hedef Başarılı Hayal Etme (F1)	18-25 yaş	12	28,58	5,712	1,816	,108	-
	26-35 yaş	94	25,54	5,084			
	36-45 yaş	195	25,66	5,115			
	46-55 yaş	91	26,60	5,094			
	56-65 yaş	24	25,38	4,888			
	65 yaş üzeri	4	30,25	3,304			
Kendini (F2)	18-25 yaş	12	11,67	2,708	,483	,789	-
	26-35 yaş	94	10,62	3,210			
	36-45 yaş	195	10,47	3,133			
	46-55 yaş	91	10,77	2,642			
	56-65 yaş	24	10,25	3,893			
	65 yaş üzeri	4	11,00	3,162			
Kendi Kendine Konuşma (F3)	18-25 yaş	12	12,92	1,929	2,949	,013	1<2,3,4,5,
	26-35 yaş	94	10,89	3,046			
	36-45 yaş	195	10,41	2,697			
	46-55 yaş	91	10,19	2,708			
	56-65 yaş	24	9,58	3,400			
	65 yaş üzeri	4	11,00	3,162			
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	18-25 yaş	12	17,58	1,975	2,813	,016	1>2,3 6>3
	26-35 yaş	94	16,16	2,541			
	36-45 yaş	195	15,89	2,179			
	46-55 yaş	91	16,55	2,007			
	56-65 yaş	24	16,50	2,687			
	65 yaş üzeri	4	18,25	2,363			
Kendini (F5)	18-25 yaş	12	13,83	3,353	1,939	,087	-
	26-35 yaş	94	13,20	3,591			
	36-45 yaş	195	12,22	3,628			
	46-55 yaş	91	11,89	3,677			
	56-65 yaş	24	12,50	3,310			
	65 yaş üzeri	4	10,75	4,349			
Kendini Gözlemleme (F6)	18-25 yaş	12	16,67	2,570	2,779	,018	3<4,5,6
	26-35 yaş	94	15,61	2,384			
	36-45 yaş	195	16,02	2,425			
	46-55 yaş	91	16,52	2,243			
	56-65 yaş	24	16,88	1,918			
	65 yaş üzeri	4	18,25	1,258			
Kendine Belirleme (F7)	18-25 yaş	12	7,67	2,103	2,293	,045	6>2,3,5
	26-35 yaş	94	7,05	2,167			
	36-45 yaş	195	7,45	1,961			
	46-55 yaş	91	7,80	1,621			
	56-65 yaş	24	7,38	2,123			
	65 yaş üzeri	4	9,50	,577			

Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	18-25 yaş	12	8,92	1,165	-2,871	,015	1>2,3 4>2,3
	26-35 yaş	94	8,07	1,378			
	36-45 yaş	195	8,11	1,365			
	46-55 yaş	91	8,55	1,195			
	56-65 yaş	24	8,00	1,414			
	65 yaş üzeri	4	9,25	,957			
Öz Liderlik Ölçeği	18-25 yaş	12	117,83	16,547	-2,284	,046	1>2,3,4,5
	26-35 yaş	94	107,15	15,451			
	36-45 yaş	195	106,23	13,541			
	46-55 yaş	91	108,87	13,435			
	56-65 yaş	24	106,46	14,108			
	65 yaş üzeri	4	118,25	14,127			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Eğitim düzeyinin; Öz-Liderlik ölçeğinin Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme (p=0.008) alt boyutunu anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere Levene testi yapılmış ve LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır. Bulunan sonuçlara göre, Yüksek lisans mezunları, lisans mezunu ve ön lisans mezunlarına göre Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme boyutunda daha yüksek sonuçlar vermiştir.

Tablo 5. Eğitimin Öz Liderliğe Etkisi

		Eğitim	n	Ort.	Sd.	f	p*	Fark**
Hedef Başarılı Hayal Etme (F1)	Belirleyerek Performans	Lise	7	27,86	2,968	2,606	,035	4>2,3
		Önlisans	16	23,50	6,743			
		Lisans	198	25,45	5,107			
		Yüksek Lisans	167	26,72	4,956			
		Doktora	32	25,81	4,993			
Kendini Ödüllendirme (F2)		Lise	7	11,57	2,878	1,013	,400	-
		Önlisans	16	9,88	2,825			
		Lisans	198	10,48	2,994			
		Yüksek Lisans	167	10,60	3,160			
		Doktora	32	11,41	3,320			
Kendi Kendine Konuşma (F3)		Lise	7	11,29	2,138	1,849	,119	-
		Önlisans	16	10,13	1,996			
		Lisans	198	10,86	2,908			
		Yüksek Lisans	167	10,18	2,888			
		Doktora	32	9,94	2,475			
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)		Lise	7	15,86	2,035	,639	,635	-
		Önlisans	16	15,50	2,658			
		Lisans	198	16,18	2,403			
		Yüksek Lisans	167	16,34	2,102			
		Doktora	32	16,00	2,314			

Kendini Cezalandırma (F5)	Lise	7	12,14	3,237	2,198	,068	-
	Önlisans	16	11,06	3,714			
	Lisans	198	12,81	3,537			
	Yüksek Lisans	167	11,95	3,576			
	Doktora	32	13,16	4,236			
Kendini Gözleme (F6)	Lise	7	17,43	2,370	1,416	,228	-
	Önlisans	16	15,06	4,008			
	Lisans	198	16,09	2,212			
	Yüksek Lisans	167	16,17	2,349			
	Doktora	32	16,31	2,375			
Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	Lise	7	7,43	2,225	1,818	,124	-
	Önlisans	16	7,44	2,128			
	Lisans	198	7,20	2,030			
	Yüksek Lisans	167	7,75	1,842			
	Doktora	32	7,53	1,934			
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	Lise	7	8,86	1,069	,665	,617	-
	Önlisans	16	8,38	1,310			
	Lisans	198	8,15	1,398			
	Yüksek Lisans	167	8,27	1,305			
	Doktora	32	8,28	1,276			
Öz Liderlik Ölçeği	Lise	7	112,43	11,802	1,168	,324	-
	Önlisans	16	100,94	15,792			
	Lisans	198	107,22	14,820			
	Yüksek Lisans	167	107,98	13,742			
	Doktora	32	108,44	11,832			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

İş yaşamındaki toplam tecrübe süresine göre öz liderlik ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; Kendi Kendine Konuşma ($p=0.017$) ve Kendini Gözleme ($p=0.002$), alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek üzere, Levene testi yapılmış ve LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır. Çıkan bulgulara göre, Kendi Kendine Konuşma boyutunda, 5 yıldan az tecrübesi olanların boyut puanları, 5-10 yıl, 20-25 yıl ve 25 yıl üzeri olanlara göre yüksek bulunmuştur. Kendini Gözleme boyutunda; 25 yıldan fazla tecrübesi olanların boyut puanları daha düşük tüm yaş gruplarına göre yüksek bulunmuştur.

Tablo 6. İş Yaşamındaki Toplam Tecrübenin Öz Liderliğe Etkisi

		Tecrübe	n	Ort.	Sd.	f	p*	Fark**
Hedef Başarılı Hayal Etme (F1)	Belirleyerek Performans	5 yıldan az	32	26,06	5,797	1,399	,224	-
		5-10 yıl	65	25,02	4,891			
		10-15 yıl	72	26,46	4,967			
		15-20 yıl	92	25,29	5,219			
		20-25 yıl	83	26,07	5,286			
		25 yıldan fazla	76	26,88	4,780			

Kendini Ödüllendirme (F2)	5 yıldan az	32	11,00	2,940	-1,739	,124	-
	5-10 yıl	65	10,32	3,133			
	10-15 yıl	72	11,10	3,259			
	15-20 yıl	92	10,17	2,888			
	20-25 yıl	83	10,18	3,112			
	25 yıldan fazla	76	11,14	3,027			
Kendi Kendine Konuşma (F3)	5 yıldan az	32	11,88	2,791	-2,795	,017	1>2,5,6
	5-10 yıl	65	10,51	2,948			
	10-15 yıl	72	10,99	2,537			
	15-20 yıl	92	10,28	2,806			
	20-25 yıl	83	10,30	2,649			
	25 yıldan fazla	76	9,92	3,119			
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	5 yıldan az	32	16,09	3,216	-2,036	,073	-
	5-10 yıl	65	16,12	1,980			
	10-15 yıl	72	16,38	2,423			
	15-20 yıl	92	15,72	2,215			
	20-25 yıl	83	16,13	2,005			
	25 yıldan fazla	76	16,80	2,203			
Kendini Cezalandırma (F5)	5 yıldan az	32	13,69	3,693	-2,187	,055	-
	5-10 yıl	65	13,23	3,526			
	10-15 yıl	72	12,54	3,480			
	15-20 yıl	92	12,12	3,658			
	20-25 yıl	83	12,04	3,452			
	25 yıldan fazla	76	11,83	3,852			
Kendini Gözleme (F6)	5 yıldan az	32	15,78	2,882	-3,778	,002	6>5,4,2,1
	5-10 yıl	65	15,62	2,082			
	10-15 yıl	72	16,47	2,472			
	15-20 yıl	92	15,65	2,318			
	20-25 yıl	83	16,10	2,472			
	25 yıldan fazla	76	16,96	1,996			
Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	5 yıldan az	32	7,06	2,228	-1,966	,083	-
	5-10 yıl	65	7,14	2,142			
	10-15 yıl	72	7,44	2,175			
	15-20 yıl	92	7,52	1,763			
	20-25 yıl	83	7,30	1,955			
	25 yıldan fazla	76	8,01	1,629			
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	5 yıldan az	32	8,06	1,684	-0,865	,505	-
	5-10 yıl	65	8,02	1,305			
	10-15 yıl	72	8,35	1,115			
	15-20 yıl	92	8,20	1,377			
	20-25 yıl	83	8,20	1,395			
	25 yıldan fazla	76	8,42	1,319			
Öz Liderlik Ölçeği	5 yıldan az	32	109,63	19,275	-1,830	,106	-
	5-10 yıl	65	105,97	13,547			
	10-15 yıl	72	109,72	13,851			
	15-20 yıl	92	104,96	13,601			
	20-25 yıl	83	106,33	14,201			
	25 yıldan fazla	76	109,97	12,854			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

İş yerindeki çalışma süresine göre öz-liderlik ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (p=0.014) alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Levene testi yapılmış ve LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır. Çıkan bulgulara göre; 25 yıldan fazla mevcut iş yeri tecrübesine sahip olma, Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme boyutunda olumlu bir artışa sebebiyet verdiği görülmüştür.

Tablo 7. İş Yerindeki Çalışma Süresinin Öz-Liderliğe Etkisi

	İş Yeri S.	n	Ort.	Sd.	f	p*	Fark**
Hedef Başarılı Hayal Etme (F1)	5 yıldan az	208	26,16	4,864	,948	,449	-
	5-10 yıl	91	25,64	5,456			
	10-15 yıl	62	26,50	5,711			
	15-20 yıl	25	24,32	5,226			
	20-25 yıl	17	26,41	4,360			
	25 yıldan fazla	17	24,94	4,630			
Kendini Ödüllendirme (F2)	5 yıldan az	208	10,63	2,843	1,794	,113	-
	5-10 yıl	91	10,26	3,702			
	10-15 yıl	62	11,19	2,913			
	15-20 yıl	25	9,60	3,069			
	20-25 yıl	17	10,12	2,205			
	25 yıldan fazla	17	11,76	3,173			
Kendi Kendine Konuşma (F3)	5 yıldan az	208	10,69	2,658	2,007	,077	-
	5-10 yıl	91	10,11	3,223			
	10-15 yıl	62	10,74	2,716			
	15-20 yıl	25	11,08	2,842			
	20-25 yıl	17	10,12	1,996			
	25 yıldan fazla	17	8,88	3,551			
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	5 yıldan az	208	16,08	2,329	2,910	,014	6>5,4,1
	5-10 yıl	91	16,38	2,250			
	10-15 yıl	62	16,52	2,331			
	15-20 yıl	25	15,12	2,261			
	20-25 yıl	17	15,82	1,286			
	25 yıldan fazla	17	17,53	1,736			
Kendini Cezalandırma (F5)	5 yıldan az	208	12,51	3,708	1,393	,226	-
	5-10 yıl	91	12,26	3,402			
	10-15 yıl	62	12,11	3,635			
	15-20 yıl	25	13,20	3,416			
	20-25 yıl	17	10,82	3,147			
	25 yıldan fazla	17	13,59	4,360			
Kendini Gözlemleme (F6)	5 yıldan az	208	16,01	2,305	,720	,609	-
	5-10 yıl	91	16,22	2,337			
	10-15 yıl	62	16,37	2,681			
	15-20 yıl	25	15,56	2,725			
	20-25 yıl	17	16,59	2,123			
	25 yıldan fazla	17	16,41	1,938			

Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	5 yıldan az	208	7,43	2,008	1,609	,156	-
	5-10 yıl	91	7,19	2,038			
	10-15 yıl	62	7,94	1,754			
	15-20 yıl	25	7,08	1,801			
	20-25 yıl	17	7,53	2,095			
	25 yıldan fazla	17	8,06	1,600			
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	5 yıldan az	208	8,20	1,318	1,271	,276	-
	5-10 yıl	91	8,27	1,469			
	10-15 yıl	62	8,45	1,224			
	15-20 yıl	25	7,68	1,464			
	20-25 yıl	17	8,12	1,269			
	25 yıldan fazla	17	8,35	1,169			
Öz Liderlik Ölçeği	5 yıldan az	208	107,70	14,285	,965	,439	-
	5-10 yıl	91	106,34	14,478			
	10-15 yıl	62	109,82	14,468			
	15-20 yıl	25	103,64	15,185			
	20-25 yıl	17	105,53	11,147			
	25 yıldan fazla	17	109,53	11,468			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Bulunan pozisyonadaki çalışma süresine göre öz-liderlik ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 8. Bulunulan Pozisyonadaki Çalışma Süresinin Öz-Liderliğe Etkisi

	Pozisyon	n	Ort.	Sd.	F	p*
Hedef Başarılı Hayal Etme (F1)	0-1 yıl	77	26,17	5,268	,419	,795
	1-3 yıl	117	26,20	4,566		
	3-5 yıl	61	26,26	4,754		
	5-10 yıl	84	25,67	5,471		
	10 yıl +	81	25,44	5,679		
	0-1 yıl	77	10,49	3,186		
Kendini Ödüllendirme (F2)	1-3 yıl	117	10,50	2,976	,137	,968
	3-5 yıl	61	10,59	3,084		
	5-10 yıl	84	10,80	3,150		
	10 yıl +	81	10,62	3,113		
	0-1 yıl	77	11,13	2,607		
	1-3 yıl	117	10,34	2,777		
Kendi Kendine Konuşma (F3)	3-5 yıl	61	10,74	2,851	1,545	,188
	5-10 yıl	84	10,26	3,042		
	10 yıl +	81	10,19	2,894		
	0-1 yıl	77	16,44	2,197		
	1-3 yıl	117	16,09	2,244		
	3-5 yıl	61	16,15	2,048		
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	5-10 yıl	84	16,12	2,490	,320	,865
	10 yıl +	81	16,25	2,390		

Kendini Cezalandırma (F5)	0-1 yıl	77	12,49	3,779	,326	,861
	1-3 yıl	117	12,32	3,791		
	3-5 yıl	61	12,87	3,658		
	5-10 yıl	84	12,30	3,307		
	10 yıl +	81	12,26	3,619		
Kendini Gözleme (F6)	0-1 yıl	77	16,10	2,156	,447	,775
	1-3 yıl	117	16,04	2,306		
	3-5 yıl	61	15,87	2,284		
	5-10 yıl	84	16,37	2,248		
	10 yıl +	81	16,19	2,847		
Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	0-1 yıl	77	7,71	1,966	,585	,674
	1-3 yıl	117	7,40	1,974		
	3-5 yıl	61	7,59	1,606		
	5-10 yıl	84	7,33	2,002		
	10 yıl +	81	7,33	2,162		
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	0-1 yıl	77	8,26	1,390	,855	,491
	1-3 yıl	117	8,13	1,297		
	3-5 yıl	61	8,49	1,149		
	5-10 yıl	84	8,23	1,492		
	10 yıl +	81	8,14	1,339		
Öz Liderlik Ölçeği	0-1 yıl	77	108,81	14,873	,416	,797
	1-3 yıl	117	107,03	14,015		
	3-5 yıl	61	108,56	12,143		
	5-10 yıl	84	107,07	14,428		
	10 yıl +	81	106,41	15,171		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Cinsiyete göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; Bastırma (p=0.002) alt boyutu ve Duygu Düzenleme Ölçeğinde (p=0.025) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Çıkan bulgulara göre, erkeklerin kadınlara göre daha çok duygularını bastırdığı ve erkek olmanın genel duygu düzenlemede bir artışa sebebiyet verdiği görülmektedir.

Tablo 9. Cinsiyetin Duygu Düzenlemeye Etkisi

	Cinsiyet	n	Ort.	Sd.	t	p*
Bastırma (F1)	Erkek	124	10,08	2,394	-3,121	,002
	Kadın	296	9,24	2,554		
Yeniden Değerleme (F2)	Erkek	124	16,56	3,866	-1,055	,292
	Kadın	296	16,11	4,077		
Duygu Düzenleme Ölçeği	Erkek	124	26,65	5,303	-2,251	,025
	Kadın	296	25,35	5,382		

*Bağımsız Örneklem t testi

Yaşa göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; Bastırma ($p=0.045$) ve Yeniden Değerleme ($p=0.005$) alt boyutu ve Duygu Düzenleme Ölçeği arasında ($p=0.003$) istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek üzere Levene testi yapılarak LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, Bastırma boyutunda, 65 yaş ve üzeri grubu daha alt yaş gruplarına göre daha çok duygularını bastırırken, 18-25 yaş grubun daha üst yaş gruplarına daha çok Yeniden değerlendirme yaptığı sonucuna varılmıştır. Duygu düzenleme ölçeğinde; 65 yaş ve üzeri grup ile 18-25 yaş bireylerin diğer yaş gruplarına göre puanları yüksek olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 10. Yaşın Duygu Düzenlemeye Etkisi

	Yaş	n	Ort.	Sd.	F	p*	Fark**
Bastırma (F1)	18-25 yaş	12	10,67	2,871	2,291	,045	6>2,3,4,5
	26-35 yaş	94	9,44	2,819			
	36-45 yaş	195	9,53	2,444			
	46-55 yaş	91	9,33	2,381			
	56-65 yaş	24	8,83	2,259			
	65 yaş üzeri	4	12,75	,957			
Yeniden Değerleme (F2)	18-25 yaş	12	19,00	3,954	3,451	,005	1>2,3,4,5
	26-35 yaş	94	15,46	3,980			
	36-45 yaş	195	16,29	3,897			
	46-55 yaş	91	16,91	3,776			
	56-65 yaş	24	14,67	4,914			
	65 yaş üzeri	4	18,50	4,435			
Duygu Düzenleme Ölçeği	18-25 yaş	12	29,67	6,372	3,692	,003	1>2,3,4,5 6>2,3,4,5
	26-35 yaş	94	24,89	5,180			
	36-45 yaş	195	25,83	5,263			
	46-55 yaş	91	26,24	5,067			
	56-65 yaş	24	23,50	6,379			
	65 yaş üzeri	4	31,25	4,787			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Eğitim düzeyine göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 11. Eğitime Düzeyinin Duygu Düzenlemeye Etkisi

	Eğitim	n	Ort.	Sd.	F	p*
Bastırma (F1)	Lise	7	9,86	2,795	2,223	,066
	Önlisans	16	8,31	2,272		
	Lisans	198	9,35	2,640		
	Yüksek Lisans	167	9,85	2,340		
	Doktora	32	9,00	2,712		

		Lise	7	15,29	5,155		
Yeniden Değerleme (F2)	Önlisans	16	15,50	5,203			
	Lisans	198	16,17	4,028	,648	,629	
	Yüksek Lisans	167	16,55	3,784			
	Doktora	32	15,69	4,321			
	Lise	7	25,14	5,581			
Duygu Ölçeği	Önlisans	16	23,81	6,565			
	Lisans	198	25,52	5,608	1,560	,184	
	Yüksek Lisans	167	26,40	4,965			
	Doktora	32	24,69	5,233			
	Lise	7	25,14	5,581			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

İş yaşamındaki toplam tecrübeye göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 12. İş Yaşamındaki Toplam Tecrübenin Duygu Düzenlemeye Etkisi

		Tecrübe	n	Ort.	Sd.	f	p*
Bastırma (F1)	5 yıldan az	32	9,91	2,692			
	5-10 yıl	65	8,97	2,910			
	10-15 yıl	72	9,64	2,553	1,329	,251	
	15-20 yıl	92	9,36	2,536			
	20-25 yıl	83	9,90	2,133			
	25 yıldan fazla	76	9,33	2,479			
Yeniden Değerleme (F2)	5 yıldan az	32	16,94	3,967			
	5-10 yıl	65	15,35	4,052			
	10-15 yıl	72	15,94	3,978	1,217	,300	
	15-20 yıl	92	16,20	3,901			
	20-25 yıl	83	16,63	3,577			
	25 yıldan fazla	76	16,64	4,569			
Duygu Ölçeği	5 yıldan az	32	26,84	5,709			
	5-10 yıl	65	24,32	5,668			
	10-15 yıl	72	25,58	5,170	1,600	,159	
	15-20 yıl	92	25,55	5,141			
	20-25 yıl	83	26,53	4,771			
	25 yıldan fazla	76	25,97	5,982			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Mevcut iş yerinde çalışma süresine göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 13. İş Yerindeki Çalışma Süresinin Duygu Düzenlemeye Etkisi

		İş Yeri S.	n	Ort.	Sd.	F	p*
Bastırma (F1)	5 yıldan az	208	9,48	2,521			
	5-10 yıl	91	9,30	2,656	1,208	,304	
	10-15 yıl	62	9,95	2,250			

		15-20 yıl	25	8,68	2,428		
		20-25 yıl	17	10,06	2,384		
		25 yıldan fazla	17	9,59	3,163		
		5 yıldan az	208	16,38	4,039		
		5-10 yıl	91	15,57	4,415		
		10-15 yıl	62	16,48	3,253		
		15-20 yıl	25	16,60	3,189	,839	,523
		20-25 yıl	17	15,94	3,631		
		25 yıldan fazla	17	17,18	5,365		
		5 yıldan az	208	25,86	5,385		
		5-10 yıl	91	24,87	5,937		
		10-15 yıl	62	26,44	4,295	,869	,502
		15-20 yıl	25	25,28	4,809		
		20-25 yıl	17	26,00	4,924		
		25 yıldan fazla	17	26,76	6,987		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Bulunan pozisyondaki çalışma süresine göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 14. Bulunan Pozisyondaki Çalışma Süresinin Duygu Düzenlemeye Etkisi

		Pozisyon	N	Ort.	Sd.	F	p*
		0-1 yıl	77	9,51	2,578		
		1-3 yıl	117	9,79	2,430		
		3-5 yıl	61	9,44	2,572	1,114	,349
		5-10 yıl	84	9,04	2,402		
		10 yıl +	81	9,54	2,730		
		0-1 yıl	77	16,82	4,322		
		1-3 yıl	117	16,26	3,929		
		3-5 yıl	61	15,46	3,793	1,014	,400
		5-10 yıl	84	16,14	3,897		
		10 yıl +	81	16,38	4,125		
		0-1 yıl	77	26,32	5,821		
		1-3 yıl	117	26,05	5,193		
		3-5 yıl	61	24,90	5,218	,946	,437
		5-10 yıl	84	25,18	5,255		
		10 yıl +	81	25,93	5,490		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Cinsiyete göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 15. Cinsiyetin Bilinçli Farkındalığa Etkisi

	Cinsiyet	n	Ort.	Sd.	T	p*
	Erkek	124	55,55	9,938		
	Kadın	296	54,18	9,130	-1,369	,172

*Bağımsız Örneklem t testi

Yaşa göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 16. Yaşın Bilinçli Farkındalığa Etkisi

	Yaş	n	Ort.	Sd.	F	p*
Bilinçli Farkındalık Ölçeği	18-25 yaş	12	54,83	9,713	2,082	,067
	26-35 yaş	94	52,11	9,981		
	36-45 yaş	195	54,89	9,271		
	46-55 yaş	91	55,64	8,439		
	56-65 yaş	24	56,92	10,475		
	65 yaş üzeri	4	59,00	5,477		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Eğitim durumuna göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 17. Eğitim Durumunun Bilinçli Farkındalığa Etkisi

	Eğitim	N	Ort.	Sd.	f	p*
Bilinçli Farkındalık Ölçeği	Lise	7	55,00	15,979	,551	,698
	Önlisans	16	57,25	8,363		
	Lisans	198	54,13	9,536		
	Yüksek Lisans	167	54,97	9,154		
	Doktora	32	53,91	8,626		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

İş yaşamındaki toplam tecrübe süresine göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; i istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p=0.001$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Levene testi yapılarak LSD Post Hoc analizi uygulanmıştır. Buna göre; 15-20 yıl ve üzerindeki iş tecrübesinin bilinçli farkındalık düzeyini, daha alt süredeki diğer tüm gruplardan daha çok arttırdığı tespit edilmiştir.

Tablo 18. İş Yaşamındaki Toplam Tecrübenin Bilinçli Farkındalığa Etkisi

	Tecrübe	N	Ort.	Sd.	f	p*	Fark**
Bilinçli Farkındalık Ölçeği	5 yıldan az	32	51,31	9,556	4,308	,001	3>1,2 4>1,2 5>1,2
	5-10 yıl	65	51,54	9,503			
	10-15 yıl	72	54,74	9,460			
	15-20 yıl	92	56,27	8,859			
	20-25 yıl	83	53,73	9,597			
	25 yıldan fazla	76	57,29	8,502			

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Mevcut iş yerindeki çalışma süresine göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 19. İş Yerindeki Çalışma Süresinin Bilinçli Farkındalığa Etkisi

		İş Yeri S.	N	Ort.	Sd.	F	p*
Bilinçli Ölçeği	Farkındalık	5 yıldan az	208	53,97	9,760	,594	,705
		5-10 yıl	91	54,79	9,782		
		10-15 yıl	62	56,23	8,334		
		15-20 yıl	25	54,28	8,044		
		20-25 yıl	17	55,35	9,817		
		25 yıldan fazla	17	54,65	7,834		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Bulunan pozisyondaki çalışma süresine göre bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde; istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 20. Bulunan Pozisyondaki Çalışma Süresinin Bilinçli Farkındalığa Etkisi

		Pozisyon	n	Ort.	Sd.	F	p*
Bilinçli Ölçeği	Farkındalık	0-1 yıl	77	54,03	9,284	1,024	,394
		1-3 yıl	117	55,31	9,047		
		3-5 yıl	61	53,07	9,623		
		5-10 yıl	84	54,05	10,019		
		10 yıl +	81	55,75	9,092		

*ANOVA **LSD post hoc analizi

Öz liderlik ölçeği ile duygu düzenleme ve bilinçli farkındalık ölçekleri arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; öz liderlik ile duygu düzenleme arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($r= ,366$ $p=,000$). Alt boyutlarda ise; Kendini Ödüllendirme ($r= ,218$ $p=,000$), Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme ($r= ,388$ $p=,000$), Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme ($r= ,270$ $p=,000$), Kendi Kendine Konuşma ($r= ,223$ $p=,000$), Kendini Gözleme ($r= ,292$ $p=,000$), Kendine Hatırlatıcılar Belirleme ($r= ,222$ $p=,000$), Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama ($r= ,282$ $p=,000$) boyutları ile pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir. Çıkan bulgulara göre, bireylerin duygu düzenleme düzeyleri artarken, öz liderlik düzeylerinin de artacağı tespit edilmiştir.

Öz-liderlik ile bilinçli farkındalık arasında ölçek genelinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Alt boyutlar arasındaki ilişkiye bakıldığında; Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme ($r= ,142$ $p=,003$), Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme ($r= ,182$ $p=,000$), Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama ($r= ,211$ $p=,000$), Kendini Gözleme ($r= ,207$ $p=,000$), Kendine Hatırlatıcılar Belirleme ($r= ,169$ $p=,001$), boyutları ile pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken; Kendini Cezalandırma ($r= -,402$ $p=,000$) ve Kendi Kendine Konuşma ($r= -,104$ $p=,033$) alt boyutları ile negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, bireylerin bilinçli farkındalık düzeyleri arttığında, Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme, Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme, Kendini Gözleme, Kendine Hatırlatıcılar Belirleme, Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama öz liderlik boyutlarında artış olurken, Kendini Cezalandırma ve Kendi Kendine Konuşma ve boyutlarında ise azalış olacağı tespit edilmiştir.

Tablo 21. Öz Liderlik Ölçeği ile Duygu Düzenleme ve Bilinçli Farkındalık Ölçekleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

	Bastırma (F1)	Yeniden Değerleme (F2)	Duygu Ölçeği	DüzenlemeBilinçli Ölçeği	Farkındalık
Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme (F1)	,234** ,000	,372** ,000	,388** ,000	,182** ,000	
Kendini Ödüllendirme (F2)	,110* ,025	,223** ,000	,218** ,000	,023 ,637	
Kendi Kendine Konuşma (F3)	,126** ,010	,219** ,000	,223** ,000	-,104* ,033	
Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme (F4)	,234** ,000	,215** ,000	,270** ,000	,142** ,003	
Kendini Cezalandırma (F5)	-,007 ,885	-,076 ,119	-,060 ,219	-,402** ,000	
Kendini Gözleme (F6)	,222** ,000	,252** ,000	,292** ,000	,207** ,000	
Kendine Hatırlatıcılar Belirleme (F7)	,127** ,009	,218** ,000	,222** ,000	,169** ,001	
Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama (F8)	,188** ,000	,259** ,000	,282** ,000	,211** ,000	
Öz Liderlik Ölçeği	,242** ,000	,338** ,000	,366** ,000	,048 ,327	

4. Tartışma

Yapılan bu çalışma, iş yaşamında aktif rol almakta olan profesyonel bireylerin bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme becerilerinin öz-liderlik becerileri üzerine etkilerinin incelenmesidir. Bu kapsamda, farklı illerden profesyonel iş yaşamını sürdürmekte olan 18-65 yaş arasında ve sosyal iletişim araçlarını kullanan 420 kişiden anket tekniği kullanılarak elde edilen veriler analiz edilmiş ve çeşitli bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; öz-liderlik ölçeği ile duygu düzenleme ve bilinçli farkındalık ölçekleri arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; öz-liderlik ile duygu düzenleme arasındaki pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki, duygu düzenlemenin öz-liderliği yordadığını göstermektedir. Araştırmaya göre, bireylerin duygu düzenleme düzeyleri artarken öz-liderlik düzeylerinin de artacağı tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında benzer sonuçlar görülmektedir. Cole ve ark. (2004), Aldao ve ark. (2010), Livingstone ve ark. (2009) ve Garnefski ve ark. (2004) tarafından yapılan çalışmalarda bireylerin öz-liderlik düzeylerine etki eden unsurlardan birisinin de duygu düzenleme becerileri olduğu tespit edilmiştir. Duygu Düzenlemenin Öz-liderlik üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde; duygu düzenleme öz-liderliği yordamaktadır. Bu durum, literatürde yapılan çalışma bulguları ile uyum göstermektedir. Hirani ve ark. (2016), Stewart ve Yuen (2011) ile Joyce ve ark. (2018) tarafından yapılan çalışmalarda bireylerde duygu düzenleme becerilerinin gelişmiş olmasının öz-liderlik düzeylerine olumlu etki oluşturduğu tespit edilmiştir.

Bilinçli farkındalık ise, öz-liderliği yordamamaktadır. Akhun (2012), Mesquita ve Albert (2007), Gross (2001) ve Calkins ve Hill (2007) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile bu çalışma bulguları benzerlik göstermektedir. Casey ve ark. (2011) ve Eigsti ve ark. (2006) tarafından yapılan çalışmalar, öz-liderlik ve bilinçli farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir ortaya koymamıştır. Furtner ve ark. (2018) tarafından yapılan çalışmada ise, bilinçli farkındalık düzeyinin, öz liderlik üzerinde önemli düzeyde pozitif etkisi olduğu saptanmıştır. Ancak, Furtner'in (2018) yaptığı bu araştırmaya göre, öz-liderlik ve bilinçli farkındalık zihinsel durumlarla ilişkili olarak dikkat konusunda aynı öz-düzenleme çekirdeğini (gözlem) oluşturmasına ve benzer sonuçlara (örneğin, stres azaltma, artan performans vb) sahip olmasına rağmen, öz-liderlik ve bilinçli farkındalık arasındaki ilişkiler henüz yeterince incelenmemiştir. Buna rağmen yapılan bu çalışmada, 174 katılımcı öz-liderlik temelinde kendi kendini yönetme ve bilinçli farkındalığın kendi kendine bildirim ölçümlerini tamamlamıştır. Sonuçlar, öz-liderliğin, bilinçli farkındalığın tarafsız gözlem yönüyle olumlu bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte yine de, bilinçli farkındalıktaki bu tarafsız gözlemin ve deneyime açıklığın öneminin öz-liderlikteki rolü tartışılmaktadır (Furtner, 2018).

Cinsiyete göre öz-liderlik ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; erkeklerin kadınlara göre Fikirlerini Değerlendirme ve Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme boyut puanları daha yüksek bulunmuştur. Kendini Cezalandırma boyutunda ise kadınların puanları daha yüksektir. Literatüre bakıldığında erkeklerin öz-liderlik tutumlarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Gayretli (2019), Akkuş (2018) ve Arlı (2011) tarafından yapılan çalışmalarda benzer şekilde öz-liderlik alt boyutlarında erkeklerin kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Kazan (1999), Kurman (2001), Gül (2021) ve Ergöz (2018) tarafından yapılan çalışmalarda öz-liderlik ölçeğinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Yaşa göre değerlendirildiğinde; Kendi Kendine Konuşma boyutunda; 18-25 yaş katılımcıların, 26-35 yaş, 46-55 yaş ve 56-65 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme boyutunda; 18-25 yaş katılımcıların, 26-35 yaş, 36-45 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Ayrıca 65 yaş ve üzeri grubun, 36-45 yaş grubundan boyut puanı daha ileri düzeydedir. Kendini Gözlemleme boyutunda; 36-45 yaş katılımcıların, 46-55 yaş, 56-65 yaş ve 65 yaş ve üzeri bireylere göre puanları yüksektir. Kendine Hatırlatıcılar Belirleme boyutunda; 65 yaş ve üzeri grubun, 26-35 yaş, 36-45 yaş ve 56-65 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Doğal Ödüller Üzerinde Düşünceyi Odaklama boyutunda, 18-25 yaş katılımcıların, 26-35 ve 36-45 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Ayrıca 46-55 yaş grubunun da 26-35 ve 36-45 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Öz-liderlik Ölçeğinde ise; 18-25 yaş katılımcıların, 26-35 yaş, 36-45 yaş, 46-55 yaş ve 56-65 yaş gruplarına göre puanları yüksektir. Bu doğrultuda 18-25 yaş grubun Öz-liderlik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Literatüre bakıldığında yaş gençleştikçe öz-liderlik ölçek puan ortalamalarının arttığı görülmektedir (Görmüş, 2020; Uğurluoğlu, 2010; Demiröz, 2015). Bu bulgulara göre bireylerin yaşı ilerledikçe öz-liderlik stratejilerini kullanım düzeylerinin azaldığı söylenebilecektir. Dewettinck ve Amejide, (2011) ile Kazan (1999) tarafından yapılan çalışmalarda benzer şekilde yaşın artmasının öz-liderlik kullanım düzeylerini azalttığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte Ergöz (2018) tarafından yapılan çalışmada ise öz-liderlik açısından çalışanların yaşlarının istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmemiştir. Eğitim düzeyine göre değerlendirildiğinde; Hedef Belirleyerek Başarılı Performans Hayal Etme boyutunda, yüksek lisans mezunlarının, lisans mezunu ve ön lisans mezunlarına göre puanlarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Literatüre bakıldığında Akkuş (2018) ve Göksoy ve ark. (2014) tarafından yapılan çalışmalarda benzer şekilde eğitim seviyesi arttıkça bireylerin öz-liderlik ölçek ortalama puanları artmaktadır. Bununla birlikte Kutanis (2018) tarafından yapılan çalışmada eğitim seviyesi ile öz-liderlik ölçek puanları arasında bir ilişki gözlenmemiştir. İş yaşamındaki toplam tecrübe süresine göre öz-liderlik ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; Kendi Kendine Konuşma boyutunda, 5 yıldan az tecrübesi olanların boyut puanları, 5-10 yıl, 20-25 yıl ve 25 yıl üzeri olanlara göre yüksek bulunmuştur. Kendini Gözleme boyutunda; 25 yıldan fazla tecrübesi olanların boyut puanları daha düşük tüm yaş gruplarına göre yüksek bulunmuştur. Ayrıca iş yerindeki tecrübe süresine göre değerlendirildiğinde ise; Düşünce ve Fikirlerini Değerlendirme boyutunda, 25 yıldan fazla mevcut iş yeri tecrübesi olanların, 20-25 yıl, 15- 20 yıl ve 5 yıldan az olanlara göre puanları yüksek bulunmuştur. Literatüre bakıldığında, meslek hayatına yeni başlamış bireylerin öz-liderlik düzeylerinin genel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer çalışmalar Akkuş (2018) ve Gül (2021) tarafından yapılan çalışmaların bulgularında da görülmektedir. Bulunan pozisyondaki çalışma süresine göre Öz-Liderlik ölçeği ve alt boyutları incelenerek; istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Literatüre bakıldığında, Çakır (2015) ve Palak (2022) tarafından yapılan çalışmalarda bulunan pozisyondaki çalışma süresine göre öz-liderlik ölçeği ortalama puanların farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Kutanis (2018) tarafından yapılan çalışmada ise bu durumun tersine bulunan pozisyondaki çalışma süresine göre öz-liderlik ölçeği ortalama puanları farklılık göstermektedir. Cinsiyete göre duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; erkeklerin kadınlara göre bastırma ve duygu düzenleme genel puanları daha yüksek bulunmuştur. Literatüre bakıldığında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar görülmektedir. Gross ve John (2003) ile Aslan (2018) tarafından yapılan çalışmalarda duygu düzenleme stratejilerinden biri olarak tanımlanan bastırma ve duygu düzenleme genel puanları erkeklerin daha yüksek olduğu görülmektedir. Garnefski ve ark. (2004) ve Kandemir (2019) tarafından yapılan araştırmada duygu düzenleme ölçek puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar ise ruminasyon- olumsuz düşünceye odaklanma ve yıkım alt boyutlarında kadınların erkeklere göre daha yüksek ölçek puanlarına sahip oldukları sonucunu göstermektedir. Bununla birlikte Akhun (2012) tarafından yapılan çalışmada duygu düzenleme ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Yine yaşa göre değerlendirildiğinde; bastırma boyutunda, 65 yaş ve üzeri grubun daha düşük yaş gruplarına göre puanları yüksek bulunmuştur. Yeniden değerlendirme boyutunda ise; 18-25 yaş grubun puanı daha büyük yaş gruplarına göre yüksek bulunmuştur. Duygu düzenleme ölçeğinde; 65 yaş ve üzeri grup ile 18-25 yaş bireylerin diğer yaş gruplarına oranla puanları yine yüksek değerlendirilmiştir. Literatüre bakıldığında duygu düzenleme ölçeği ve alt boyutlarının yaş değişkenine göre farklılaştığı ve yaş olarak büyük olan katılımcıların diğerlerine göre ölçek puanları yüksek çıkmaktadır. Akhun (2012) tarafından yapılan çalışmada bireylerin yaşları arttıkça duygu düzenleme becerilerinin geliştiği tespit edilmiştir. Duygu düzenleme becerisi gelişiminin erken yaştan itibaren başlayarak gelişen bir süreç olduğu ve yaş artması ile duygu düzenleme becerinin geliştiği görülmektedir (Izard ve ark., 2011; Bradley, 2003; Livinstone ve ark., 2009). Bilinçli farkındalık ölçeğinin ölçeği ve alt boyutları değerlendirildiğinde; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, mevcut iş yerindeki çalışma süresi, çalışılan pozisyondaki çalışma süresi ve rapor alınan kişi sayısı değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmemiştir. Literatüre bakıldığında bilinçli farkındalık ölçek puanları ile cinsiyet, yaş ve medeni durum gibi değişkenler açısından anlamlı farklar tespit edilmemiştir (Akkaya, 2019; Çelikler, 2017; Parmaksız, 2020; Batum,2020; Öcel, 2017).

5. Sonuç ve Öneriler

Yapılan çalışma kapsamında ulaşılan araştırma sonuçları değerlendirildiğinde ekteki öneriler sunulmaktadır:

Bu çalışmada öz-liderlik, duygu düzenleme ve bilinçli farkındalık ölçekleri kullanılmıştır. Gelecek çalışmalarda bu etkişime kaygı, depresyon vb. gibi psikolojik davranış değişkenlerinin de eklenmesi ile bireylerin duygu durumları incelenebilir. Bireylerin bilinçli farkındalık kavramını gündelik yaşamlarıyla bütünleştirmelerine olanak sağlayan çalışmaların yer aldığı, bu konuya yönelik farklı örneklerle araştırmaların yapılması bilinçli farkındalığın anlaşılması açısından etkili olabilecektir. Türkiye’de bilinçli farkındalığın ergenler, genç yetişkinler ve yetişkinler üzerindeki etkisini inceleyen bir çok çalışma bulunmaktadır. Bilinçli farkındalıkla ilişkili yaşlılık döneminde olan bireylerin araştırılması farklı yaş gruplarında bilinçli farkındalık düzeylerini ve etkisini görme bağlamında faydalı olacaktır. Genel olarak yurt dışında sıklıkla kullanılan bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme temelli programların, öz-liderlik düzeylerine uygulanabilirliği açısından ilgili programların ve çalışmaların Türkiye’de de yürütülmesi ve yaygınlaştırılması sağlanabilir. Öz-liderlik ve duygu düzenleme becerilerinin hem örgütsel hem de bireysel birçok faydası bulunmaktadır. Duygu düzenleme becerileri gelişmiş bireylerin yaşanan sıkıntılı durum ile daha iyi bir gelecek kurma arasında anlamlı bir köprü kurabilme becerileri bulunmaktadır. Bu kişilerin yaratıcılık, gerçekte yüzleşme, ve çözüm üretme becerileri yüksek olmaktadır. Bu becerilerin geliştirilmesi, dinamik karmaşık iş ortamlarında karşılaşılan zor durumların üstesinden gelebilmek için sürdürülebilir ve yaratıcı çözümler sunma; verimli, başarılı ve hayata katkısı olan işler başarma süreçlerinde etkili olabilecektir. Öz-liderlik, duygu düzenleme ve bilinçli farkındalık düzeylerini inceleyen araştırmaların çoğunluğu nicel bakış açısı ile yapılmaktadır. Bu konulara ilişkin yapılacak yeni çalışmalar nitel bakış açısı ile yapılarak literatüre katkı sağlayacaktır. Yapılan bu çalışmada kesitsel bir araştırma yapılmıştır. Kesitsel çalışmalarda veriler araştırmacının uygun gördüğü zaman aralığında toplanmakta ve elde edilen veriler katılımcının o anki duygusal, fiziksel ve zihinsel durumlarından etkilenmektedir. Dolayısıyla bundan sonraki çalışmalar boylamsal veriler toplanarak analiz edilebilir.

Araştırmanın Etik Yönü: Altınbaş Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 30.05.2022 tarihli ve 2022/17 sayılı toplantılarında alınan karar ile araştırma etik olarak uygun bulunmuştur.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkıları: Fikir - E.S.U.B.,E.G.K.; Tasarım - E.G.K.; İnceleme - E.G.K.; Kaynaklar - E.S.U.B.; Analiz ve Yorumlar - E.S.U.B.; Literatür Taraması - E.S.U.B.; Yazım - D.J.; Eleştirel İnceleme - E.G.K.

Kaynakça

Akhun, Mehin. (2012). Üniversite Öğrencilerinde, Algılanan Ebeveynlik Biçimleri, Erken Dönem Uyumsuz Şemaları, Benlik Kurguları, Ayrılma-Bireyleşme Ve Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Psikolojik Belirtilerle İlişkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Akkuş, Mustafa. (2018). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öz-Liderlikleri İle Sınıf Yönetimi Özyeterlik Algıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aldao, Amelia. (2013). "The Future of Emotion Regulation Research: Capturing Context". *Perspectives On Psychological Science*, 8(2): 155-172.
- Aldao, Amelia., Nolen-Hoeksema, Susan. ve Schweizer, Susanne. (2010). "Emotion-Regulation Strategies Across Psychopathology: A Meta-Analytic Review". *Clinical Psychology Review*, 30(2): 217-237.
- Anderson, Joe S. ve Prussia, Gregory E. (1997). "The Self-Leadership Questionnaire: Preliminary Assessment of Construct Validity". *The Journal of Leadership Studies*, 4: 119-43
- Arlı, Özgür. (2011). Bazı Öncül Ve Ardıllarıyla Öz-Liderlik: İlköğretim Öğretmenleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.
- Batum, Dilay. (2020). Evlilikte Kişilerarası Bilinçli Farkındalığın Yordayıcıları Olarak Kişilik Özellikleri ve Öz-Anlayışın İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bradley, Susan J. (2003). *Affect Regulation and The Development of Psychopathology*. Guildford Press.
- Calkins, Susan D. ve Hill, Ashley. (2007). Caregiver Influences On Emerging Emotion Regulation: Biological and Environmental Transactions In Early Development. J. J. Gross (Ed.) *Handbook of Emotion Regulation İçinde*. Guildford Press.
- Çelikler, Aslı Nihan. (2017). Bir Grup Genç Yetişkinde Bilinçli Farkındalık Düzeyi ile Başa Çıkma Tutumları ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cole, Pamela M., Michel, Margaret K. ve Teti, Laureen. O'Donnell. (1994). "The Development of Emotion Regulation and Dysregulation: A Clinical Perspective". *Monographs of the Society for Research In Child Development*, 73-100.
- Cole, Pamela M., Martin, Sarah E. ve Dennis, Tracy A. (2004). "Emotion Regulation As A Scientific Construct: Methodological Challenges and Directions For Child Development Research". *Child Development*, 75(2): 317-333.
- Demiröz, Kemal Can. (2015). Genç Çalışanların Öz-Liderlik Algılarıyla Yöneticilerinin Çatışma Yönetimi Tarzı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eigsti, Inge-Marie, Zayas, Vivian, Mischel, Walter, Shoda, Yuichi, Ayduk, Özlem, Dadlani, Mamta B. ve Casey, B. J. (2006). "Predicting Cognitive Control from Preschool to Late Adolescence and Young Adulthood". *Psychological Science*, 17(6): 478- 484.
- Ellsworth, Phoebe C. ve Scherer, Klaus R. (2003). *Appraisal Processes In Emotion*. Oxford University Press.
- Ergöz, Merve. (2018). Öz-Liderlik Ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Devlet Hastanesinde Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Furtner, Marco R., Tutzer, Laura ve Sachse, Pierre. (2018). "The Mindful Self-Leader: Investigating the Relationships Between Self-Leadership and Mindfulness". *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 46(3): 353-360.

- Garnefski, Nadia ve Kraaij, Vivian. (2006). "Relationships Between Cognitive Emotion Regulation Strategies and Depressive Symptoms: A Comparative Study of Five Specific Samples". *Personality and Individual Differences*, 40, 1659-1669.
- Garnefski, Nadia, Baan, Netty ve Kraaij, Vivian. (2005). "Psychological Distress and Cognitive Emotion Regulation Strategies Among Farmers Who Fell Victim to the Foot-And-Mouth Crisis". *Personality and Individual Differences*, 38: 1317-1327.
- Garnefski, N., Kraaij, V. ve Spinhoven, Ph. (2002). *Manual for the Use of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire*. Leiderdorp, The Netherlands: DATEC.
- Garnefski, Nadia., Kraaij, Vivian. ve Spinhoven, Philip. (2001). "Negative life events, cognitive emotion regulation and depression". *Personality and Individual Differences*, 30: 1311-1327.
- Garnefski, Nadia, Teerds, Jan, Kraaij, Vivian., Legerstee, Jeroen ve Van Den Kommer, Tessa. (2004). "Cognitive Emotion Regulation Strategies and Depressive Symptoms: Differences Between Males and Females". *Personality and Individual Differences*, 36(2): 267-276.
- Gayretli, Zafer. (2019). *Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Spor Yöneticisi Adaylarının Öz-Liderlik Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Germer, Christopher. K., Siegel, Ronald D. ve Fulton, Paul R. (2005). *Mindfulness and Psychotherapy*. Guilford Press.
- Germer, Christopher. (2004). "What Is Mindfulness". *Insight Journal*, 22(3): 24-29.
- Görmüş, Murat. (2020). *Gençlik Liderlerinde Öz-liderlik Davranışlarının İş Doyum Düzeyine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göksoy, Süleyman, Emen, Engin ve Yenipınar, Şenyurt. (2014). "Öğretmenlerin Öz-Liderlik Düzeyleri İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasında İlişkinin İncelenmesi". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1): 103-116.
- Gratz, Kim L. ve Roemer, Lizabeth. (2004). "Multidimensional Assessment of Emotion Regulation and Dysregulation: Development, Factor Structure, and Initial Validation of the Difficulties In Emotion Regulation Scale". *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26: 41-54.
- Gross, James J. (1998). "The Emerging Field of Emotion Regulation: An Integrative Review". *Review of General Psychology*, 2(3): 271-299.
- Gross, James J. (2015). "Emotion regulation: Current Status and Future Prospects". *Psychological Inquiry*, 26(1): 1-26.
- Gross, James J. ve John, Oliver P. (2003). "Individual Differences In Two Emotion Regulation Processes: Implications For Affect, Relationships and Well-being". *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2): 348-362.
- Gross, James J. (1998). "Antecedent- and Response-Focused Emotion Regulation: Divergent Consequences for Experience, Expression, and Physiology". *Journal of Personality and Social Psychology*, 74: 224-237.
- Gross, James J. (2007). *Handbook of Emotion Regulation*. Guilford Press.
- Gross, James J. ve John, Oliver. (2003). "Individual Differences In Two Emotion Regulation Processes: Implications For Affect, Relationships, and Well-Being". *Journal of Personality and Social Psychology*, 85: 348-362.

- Gross, James J., Richards, Jane M. ve John, Oliver P. (2006). *Emotion Regulation In Everyday Life*. D. K. Snyder, J. Simpson, ve J. N. Hughes (Eds.) İçinde, *Emotion Regulation In Couples and Families: Pathways To Dysfunction and Health* (pp. 13-35). American Psychological Association.
- Gül, Mehmet. (2021). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Algılarına Göre Öz-Liderlik ve Okul Yönetişimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Hirani, Saima, Lasiuk, Gerri ve Hegadoren, Kathleen. (2016). "The Intersection of Gender and Resilience". *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 23(6-7): 455- 467.
- Houghton, Jeffrey D. ve Neck, Christopher. P. (2002). The Revised Self-Leadership Questionnaire: Testing A Hierarchical Factor Structure for Self-Leadership. *Journal of Managerial Psychology*.
- Houghton, Jeffrey D., Wu, Jinpei, Godwin, Jeffrey. L., Neck, Christopher P. ve Manz, Charles C. (2012). "Effective Stress Management: A Model of Emotional Intelligence, Self-Leadership, and Student Stress Coping". *Journal of Management Education*, 36(2): 220-238.
- Izard, Carroll E., Woodburn, Elizabeth M., Finlon, Kristy J., Krauthamer-Ewing, Stephanie, Grossman, Stacy R. ve Seidenfeld, Adina. (2011). "Emotion Knowledge, Emotion Utilization and Emotion Regulation". *Emotion Review*, 3(1): 44-52.
- Joyce Sadhbh., Shand Fiona ve Tighe Joseph, (2018). Road to Resilience: A systematic Review And Metaanalysis of Resilience Training Programmes and Interventions *BMJ Open* 2018, 8.
- Kandemir, Ayşe. (2019). Psikoloji Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık, Duygusal Zekâ Ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Kazan, Ana Lucia. (1999). Exploring the Concept of Self-Leadership: Factors Impacting Self-Leadership of Ohio Americorp's Members. Doktora Tezi. Ohio State Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kurman, Jenny. (2001). "Self-Regulation Strategies In Achievement Settings: Culture and Gender Differences". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32(4): 491- 503.
- Kutanis, Pınar. (2018). Kendi kendine Liderlik Tarzının İş Tatmini Ve İş Özerkliği Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Livingstone, Karen, Harper, Sean ve Gillanders, David. (2009). "An Exploration of Emotion Regulation In Psychosis". *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 16: 418- 430.
- Mauss, Iris B., Bunge, Silvia A. ve Gross, J. J. (2007). "Automatic Emotion Regulation". *Social and Personality Psychology Compass*, 1(1): 146-167.
- Myin-Germeys, Inez, Kasanova, Zuzana, Vaessen, Thomas, Vachon, Hugo, Kirtley, Olivia, Viechtbauer, Wolfgang. ve Reininghaus, Ulrich. (2018). "Experience Sampling Methodology In Mental Health Research: New Insights and Technical Developments". *World Psychiatry*, 17(2): 123-132.
- Neck, Chris P. ve Manz, Charles. C. (1992). "Thought Self-Leadership: The Influence of Self-Talk and Mental Imagery On Performance". *Journal of Organizational Behavior*, 13(7): 681-699.
- Orsillo, Susan M. ve Roemer, Lizabeth. (2011). *The Mindful Way Through Anxiety: Break Free from Chronic Worry and Reclaim Your Life*. Guilford Press.

- Öcel, Hatem. (2017). "Meme Kanseri Tanısı Almış Çalışan Kadınlarda Damgalanma ve Bilinçli Farkındalık İle Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkiler: Psikolojik Esnekliğin Düzenleyici Rolü". *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(80): 116-133
- Parmaksız, İzzet. (2021). "Sosyotelizm (Phubbing) İle Bilinçli Farkındalık Arasındaki İlişkide Sosyal Kaygının Aracı Rolü". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2): 1387-1420.
- Posner, Michael I., Snyder, Charles R. ve Solso, Robert. (2004). "Attention and Cognitive Control". *Cognitive Psychology: Key Readings*, 205: 55-85.
- Roseman, Ira J. ve Smith, Craig A. (2001). "Appraisal Theory". *Appraisal Processes In Emotion: Theory, Methods, Research*, 3-19.
- Ross, Stanley. (2014). "A Conceptual Model for Understanding the Process of Self-Leadership Development and Action-Steps to Promote Personal Leadership Development". *Journal of Management Development*, 33(4): 299-323
- Stewart, Donna E. ve Yuen, Tracy. (2011). "A Systematic Review of Resilience In the Physically Ill". *Psychosomatics*, 52(3): 199-209.
- Uğurluoğlu, Özgür (2010). "Kendi Kendine Liderlik Stratejileri Üzerine Bir Araştırma". *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, 24(1): 175-191.
- Williams, J. Mark. G., Duggan, Danielle S., Crane, Chatrine ve Fennell, Melanie J. (2006). "Mindfulness-Based Cognitive Therapy for Prevention of Recurrence of Suicidal Behavior". *Journal of Clinical Psychology*, 62(2): 201-210.
- Williams, J. Mark ve Kabat-Zinn, Jon. (2013). *Mindfulness: Diverse Perspectives On Its Meaning, Origins and Applications*. Routledge.

Yayın Geliş Tarihi: 2023-07-12
Yayın Onay Tarihi: 2023-07-28
DOI No: 10.35343/kosbed.1326211

Donovan JAIROS¹

The Effects of Working Capital Management on Firms' Efficiency: Case of Turkish and Zimbabwean Commercial Banks

İşletme Sermayesi Yönetiminin Firma Verimliliği Üzerindeki Etkileri: Türk ve Zimbabve Ticari Bankaları Örnekleri

Abstract

This study investigates the impact of working capital management on commercial bank efficiency in Turkey and Zimbabwe. Analyzing financial statements of 10 banks in each country from 2009 to 2022, the research uses return on asset (ROA) and return on equity (ROE) as efficiency indicators. Working capital is assessed through current and total cash ratios, with bank size and leverage as control variables. Employing correlation analysis, estimation equations, and regression models via SPSS (version 20.0), the data reveals a positive association between ROE and the current ratio, highlighting the beneficial impact of effective working capital management on profitability. Conversely, a negative correlation between the current ratio and ROE suggests a balance between profitability and liquidity. Turkish banks exhibit superior liquidity management, potentially due to Basel III adherence. The study recommends similar measures for Zimbabwean banks to enhance international competitiveness, emphasizing the crucial role of working capital management in maximizing bank efficiency.

Keywords: working capital management, efficiency, liquidity

Jel Codes: G1, G2, G3

Özet

Bu çalışma, Türkiye ve Zimbabve'deki ticari bankaların verimliliği üzerinde işletme sermayesi yönetiminin etkisini incelemektedir. Her iki ülkedeki 10 bankanın 2009 ile 2022 yılları arasındaki mali tabloları analiz edilerek, araştırma verimlilik göstergeleri olarak varlık getirisi (ROA) ve öz sermaye getirisi (ROE) kullanılmaktadır. İşletme sermayesi, cari oran ve toplam nakit oranlarıyla değerlendirilmekte, banka büyüklüğü ve kaldıraç ise kontrol değişkenleri olarak kullanılmaktadır. SPSS (sürüm 20.0) aracılığıyla korelasyon analizi, tahmin denklemleri ve regresyon modelleri kullanılarak yapılan analizler sonucunda, ROE ile cari oran arasında olumlu bir ilişki tespit edilmiş, etkili işletme sermayesi yönetiminin karlılık üzerinde olumlu bir etkisi olduğu vurgulanmıştır. Öte yandan, cari oran ile ROE arasındaki negatif korelasyon, karlılık ve likidite arasında bir denge olduğunu işaret etmektedir. Türk bankalarının üstün likidite yönetimi sergilemesi, muhtemelen Basel III'e uyumluluklarından kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, Zimbabve bankalarının uluslararası rekabet güçlerini artırmak için benzer önlemleri almasını önermekte, işletme sermayesi yönetiminin banka verimliliğini maksimize etmedeki kritik rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: işletme sermayesi yönetimi, verimlilik, likidite

Jel Kodları: G1, G2, G3

¹Donovan Jairos, jairosdon@gmail.com, Concentrix (Malaysia), ORCID: 0000-0002-3875-1702

Introduction

In the first quarter of the 21st century's competitive banking landscape, the efficiency of banks has played a vital role in their survival and success. Efficient operations lead to profitability, which in turn enhances the value of banks and makes them more attractive to potential investors (Gitman, 2007: 84). The effectiveness of a banking institution is a crucial factor for its continued operation in an environment teeming with other financial entities (Anyanwaokoro, 1996: 67). Effectiveness is not merely an outcome; it is an essential prerequisite for banks to thrive in such a challenging setting. Efficiency is central to the fundamental goals of bank administration (Bobáková, 2003: 18). The ability of a bank to execute its business processes effectively and generate profits significantly impacts investor interest. A bank's profitability enables continuous growth without relying heavily on shareholders, while also attracting potential investors whose objectives align with the bank's performance indicators. Profitability is frequently used to boost financial firms' financial positions. Accumulated earnings protect banks from probable losses in the future, preserving their survival (Diebold and Yilmaz, 2013: 97). Ineffective financial institutions, which fail to maximize profit on their primary capital, face the risk of insolvency. Bank efficiency guarantees the survival and adaptability of a bank even in challenging circumstances.

The aim of the research was analysing the efficiency of the banking sectors in Zimbabwe and Turkey from 2009 to 2022. Given these nations' unique experiences post-2008 global financial crisis, the research attempts to give insights and solutions to crucial questions: How have the banking sectors in Zimbabwe and Turkey fared since the 2008 financial crisis? What policy measures can be employed to enhance the banking sector's efficiency, particularly in Zimbabwe? To provide a unique perspective, the study focuses specifically on the period post-2008 financial crisis, setting it apart from other similar studies.

1. Literature Review

Ani et al. (2012: 970) researched on the effects working capital management (WCM) has on profitability utilising a sample of the world's top five breweries and focused on the cash conversion cycle (CCC) and how its elements impact these breweries' profitability. Their research discovered that WCM, as demonstrated by the CCC, sales growth, and the time it takes to recover short-term debt, all had an impact on the profitability of these major brewers. However, this study primarily looked at inventory turnover and past-due receivables, with little regard for the total amount of assets and liabilities. Their research also only studied the top five beer businesses in the world, which may not be indicative of all the manufacturing enterprises. Akomeah and Frimpong (2019), nonetheless, objectively explored the impact WCM has on a firm's financial performance and appraised the rising market. The study employed multivariate regression analysis on data from Ghana Stock Exchange businesses from 2008 to 2018. Their findings revealed that WCM had a positive correlation with profitability, with the CCC and all of its important components impacting firm profitability. The research looked at all companies and not just manufacturing companies, but the assumption that WCM had the same impact on profitability across all sectors is not true.

Effective management of working capital impacts a firm's profitability and liquidity substantially, with effective inventory debtors, and creditors management assisting in improving profits and profitability (Nguyen et al., 2020). However, the impact management of working capital has on profitability varies across different sectors, and a lack of working capital can result in insolvency, legal issues, asset disposal, and probable bankruptcy. A business's profitability is affected by factors such as size and inventory turnover, and striking a balance between profitability and the risk associated with working capital management is critical (Pesaran, 2015). Leverage affects office costs, which in turn affects business performance (Zawaira and Mutenheri, 2014). The literature review shows that a reduction in the debtors' collection period positively impacts profitability and the longer the creditors payment period, the more profitable it is (Aktas et al., 2015). Complementary research, particularly

among SMEs, is necessary to understand how WCM impacts on the performance of businesses (Aminu and Zainudin., 2016).

Baker et al. (2017) conducted a six-year analysis of 94 Indian companies and discovered a favourable association between company size and profitability. Additionally, they conveyed a notable negative correlation on profitability and metrics including receivables as a percentage of liquidity, inventory turnover as calculated in days, the average payment deadline, CCC, and debt ratio. Bhattacheryay (2020) investigated how WCM impacts firm value, and noted that investment in mid-level net working capital reduced business value and eliminated previous models' effects on company costs. Kalaivani and Jothi (2017) explored the long-term impact, as measured by the CCC, of working capital efficiency on business performance and valuation, highlighting the lasting impact of effective working capital management.

Nicolai et al. (2017) emphasized the significant role of an organization's inventory management strategy, accounts receivable management policy, and creditors' management approach in its profitability performance. Sandhar and Janglani (2013) explored the correlation of liquidity and firm profitability, specifically studying steel companies in the Indian private sector. They noted optimal working capital management, which balances profitability and liquidity, positively correlated with firm value. Knauer and Wöhrmann (2013) researched on how WCM impacts financial institutions' profitability. Their findings indicated a significant correlation of stock turnover, the debtors' collection, and creditors payment period. They also found a correlation between profitability and a shorter CCC.

Bagh et al. (2016) researched on how WCM impacts corporate profitability where they sampled 1063 Pakistan-listed companies. They noted that, between firm profitability and its WCM, a significant positive relationship existed, with turnover and profits being strongly influenced by efficient management of working capital. A firm's ability to timely meet its obligations was noted to be negatively impacted due to inefficient WCM. Furthermore, a negative correlation was observed between stock turnover ratio, the debtors' collection period, CCC, and profitability. Kwenda (2013) studied how WCM influenced profitability of publicly traded companies in Zimbabwe. He noted that, between various WCM related factors and profitability, a significant negative correlation exists, including the CCC and its components. However, he also noted that profitability and the debtors' payment period are positively correlated. Agbi and Yusuf (2017), studied how WCM impacts 15 manufacturing firms that are traded on the Nigerian Stock Exchange. Based on data collected from secondary sources from 70 companies over a five-year period, the analysis indicated that liquidity and company performance were negatively correlated. The study also identified negative relationships between coefficients such as creditors payment period, stock holding period, and debtors' collection period with profitability, while CCC indicated a positive correlation that exists with profitability.

2.Methodology

2.1. Research Design

A multiple case study research approach was used in this study, including a sample of 20 observations from ten Turkish commercial banks and ten Zimbabwean commercial banks. The selected banks provided the necessary financial information required for the study covering the period from 2009 to 2022. A quantitative research approach was employed to draw conclusions from the data. The researcher analysed the relationship that existed between the variables using the correlation analysis method, while using regression analysis specifically to establish the relationship and measure the WCM variables' impact on the efficiency of the banks.

2.2. Data Analysis Procedures

Descriptive investigation was utilized to break down the information and to portray the focal inclination of progress and inside factors. Pearson's correlation investigation was utilized to decide the connection between factors.

Correlation investigation was a measurable device utilized right now decide the level of connection of one variable to another. Utilizing correlation investigation, the examination had the option to decide the level of connection between factors. The standard deviation of the net theory is to decide the factual importance at a likelihood level $P < 0.05$. The researcher used a multiple regression analysis to explore the linear correlation among independent and dependent factors.

2.3 Research Hypotheses

To investigate the impact of different working capital components on ROE and ROA, the following research hypotheses were formulated:

- H₁: Current ratio (CUR) and the ROE of banks have a significant correlation.**
H₂: Liquidity ration (LR) and the ROE of banks are significantly correlated.
H₃: The total cash ratio (TCR) and the ROE of banks have a significant correlation
H₄: CUR and the ROA of banks are significantly correlated.
H₅: LR and the ROA of banks have a significant correlation.
H₆: TCR and the ROA of banks are significantly correlated.

3. Findings

3.1. Correlation Analysis

Pearson relationship was utilized to investigate the quality of the connection between reliant factors (ROE and ROA) and free factors (CUR, TCR, LR) and LEV, SIZE as control factors utilizing the SPSS. Furthermore, Pearson connection was additionally used to distinguish the multi-co linearity between the autonomous and control factors of the examination.

3.2 Correlation between efficiency and the working capital

The findings in Table 1 indicate that the independent variables, specifically CUR, LR, and the TCR, have a significant impact on the dependent variables, ROE and ROA. The correlation coefficients reveal a negative relationship between CUR, LR, and TCR with ROE. This suggests that reducing CUR, LR, and TCR leads to an increase in ROE, signifying that these variables are important in determining the banks' ROE efficiency from 2009 to 2022. Regarding ROA, there is a low positive correlation with CUR, indicating that CUR partially influences the efficiency of banks as measured by ROA. However, the correlation coefficients between ROA and LR, TCR show a weak negative relationship, suggesting that changes in LR and TCR do not significantly affect ROA. Additionally, the control variable SIZE exhibits a positive correlation with both ROE and ROA, indicating that larger banks tend to have higher profitability and value returns, aligning with preceding research studies. conducted by Shin and Soenen (1998), and Abuzayed (2012).

Table 1: Correlation Analysis (Turkish Commercial Banks)

	ROE	ROA	CUR	LR	TCR	LEV	SIZE
ROE	1						
ROA	.434**	1					
CUR	-0.08	0.14	1				
LR	-.407**	-0.1	0.1	1			
TCR	-.296**	-0.09	0.14	0.07	1		
LEV	-0.09	-0.15	-0.02	0.16	0.12	1	
SIZE	.311**	0.2834	0.21	-0.18	-0.03	-0.01	1

3.3 Correlation between efficiency and the working capital and of Zimbabwean Commercial Banks

The findings in Table 2 reveal a positive correlation between ROE and the CUR index, indicating that increasing the current assets is associated with higher returns on equity for banks in Zimbabwe. Additionally, a positive connection is observed between ROE, return on assets (ROA), and bank size (SIZE), with coefficients of 0.7, 0.247, and p-values of .036 and .046, respectively. This suggests that larger banks tend to have higher profitability. The current ratio maintains a significant positive correlation with both capital and profitability, with coefficients of 0.12 and 0.08, while the leverage ratio (LEV) shows a negative coefficient with ROE and ROA, indicating a negative impact on profitability. These findings align with previous studies and highlight the importance of liquidity and size in determining the efficiency and profitability of banks.

Table 2: Correlation Analysis (Zimbabwean Commercial Banks)

	ROE	ROA	CUR	LR	TCR	LEV	SIZE
ROE	1						
ROA	.297**	1					
CUR	0.12	0.08	1				
LR	-0.02	0.01	0.05	1			
TCR	-0.01	0.05	0.14	-0.02	1		
LEV	-0.08	-0.03	0.14	-0.03	0.13	1	
SIZE	0.07	.247*	0.15	0.06	0.12	-0.11	1

3.4 Multiple Regression Analysis: Linear Relationship

Model 1 incorporates CUR as an independent and two constant variables, showing that CUR and ROE are not significantly correlated. The estimation of the F test at 82.34 demonstrates this is significant and we can't subsequently overlook the H1 balance. It tends to be inferred that the CUR is a significant factor in anticipating terrible banks. The revision capacity of this model shows that a 62% contrast in ROE is clarified by contrasts in CUR. Also, this model decides the causal correlation among CUR and banking (ROE).

Model results 2- There is a huge connection among LR and ROE. Like Model 1, the factors utilized are indistinguishable, aside from CUR, which is supplanted by LR. The outcomes determined for the R2 amendment at 0.120 and the F update at 7.422 demonstrate that Model 2 is critical and in this manner the H2 signal is adequate. The review results show that LR and ROE have a negative correlation that is significant.

Model 3 tested the effect of TCR on bank performance. The researcher hypothesized that a significant correlation between TCR and ROE. Model estimates indicated that the TCR had a negative effect of 0.414, but this was not statistically significant. Thus, the analysis rejected hypothesis 3, and it can be inferred that TCR does not significantly impact the ROE of banks.

Table 3: Results of Model Testing on ROE as the Dependent Variable

Parameter	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
R2	0.638	0.142	0.055	0.06
Adjusted R2	0.62	0.13	0.038	0.037
Regression F	82.34	7.422	2.786	2.761
Significance	0.000**	0.000**	0.048**	0.039*
Constant	21.954**	3.318**	7.059**	7.02**
CUR	4.298**			-14.793**
LR		-9.109**		2.719**
TCR			-0.414	2.199*
LEV	2.465*	0.621	-0.088	0.109
SIZE	-4.776**	-1.316	-2.547	-2.702**

Table 4: Results of Model Testing on ROA as the Dependent Variable

Parameter	Model 5	Model 6	Model 7	Model 8
R2	0.539	0.128	0.058	0.19
Adjusted R2	0.033	0.11	0.035	0.08
Regression F	59.21	7.298	2.687	3.785
Significance	0.049**	0.207**	0.648**	0.039*
Constant	18.625			
CUR	**	6.412**	9.893**	8.31
LR	**	14.295**	-3.347856	
TCR	-15.213		-10.573**	
LEV	**	0.578)	-0.089	-14.879**
SIZE		14.314**	-3.421698	2.898

**: $p < 0.01$, *: $p < 0.05$

In Model 5, which examined the correlation between the CUR and ROA, a negative correlation was observed. This implies that increasing the current ratio reduces ROA. As it is less than the 0.05 significance level, the statistical significance of 0.049, suggests that this association is statistically significant. Therefore, Hypothesis H4, which posits a significant CUR-ROA correlation in banks, was supported by the evidence. Model 6 examined the relationship between the loan ratio (LR) and ROA. This showed a positive correlation between LR and ROA, indicating that increasing LR leads to an increased ROA. However, the statistical significance level of 0.207 was higher than the 0.05 significance level, indicating that this correlation was not significant, statistically. Thus, Hypothesis H5, which suggests that changes in LR impact ROA in commercial banks, was rejected based on the weight of the evidence. In Model 7, the impact of total capital ratio (TCR) changes on ROA was tested. The coefficient for non-performing loans (NMR) was -10,573, indicating a negative correlation between TCR and ROA. This implies that increasing TCR leads to a decreased ROA. However, with the 0.05 significance level being lower than the statistical significance level of 0.648, this indicates that this relationship was not significant, statistically.

Therefore, Hypothesis H6, which proposes a significant correlation between TCR and ROA, was rejected based on the weight of the evidence. Independent variables in the model explained 5.8% of the variation in the dependent variable (ROA), as denoted by the 0.058 R² value. This implies that the independent variables chosen are not the primary factors impacting commercial banks' ROA.

4. Conclusion

The research findings back up and expand on earlier studies on the WCM and efficiency of the banks relationship. The results demonstrate that certain hypotheses were supported, while others were rejected. Specifically, the study confirmed the significant correlation between the current ratio (CUR) and the ROE of banks, as well as the relationships between the loan ratio (LR) and ROE, and the total capital ratio (TCR) and ROE, providing evidence for Hypotheses H1, H2, and H3, respectively. Furthermore, a significant correlation between CUR and ROA of banks was found to exist, supporting Hypothesis H4.

However, Hypotheses H5 and H6, which proposed significant relationships between LR and ROA, and between TCR and ROA, were rejected. The results point the important role of effective management of working capital in influencing bank performance. The positive associations observed between ROE and CUR, as well as between ROE and LR and TCR, suggest that reducing the loan ratio and total capital ratio can enhance the return on equity. Conversely, the study identified a negative association between flooding (likely referring to excessive working capital) and both ROE and ROA, underscoring the importance of avoiding excessive working capital levels.

These findings align with prior research conducted by Aminu and Zainudin (2016) and Kalaivani and Jothi (2017), lending further support to the significance of effective investment management for achieving improved performance in the commercial banking sector. Bhattacheryay (2021) examined the case of India and noted a significant correlation existing between WCM and the performance of firms. Further, Aktas et al. (2015) explored this relationship and emphasized the importance of effective management in achieving better financial outcomes. Similar findings in the study by Bahg et al. (2016), Nicolai et al. (2018), and Pesaran (2015) in their studies on emerging markets were also noted. Moreover, the results align with studies conducted in different countries. Knauer and Wöhrmann (2013) investigated Belgian firms and highlighted how WCM impacts profitability. Additionally, Baker et al. (2017), Akomeah and Frimpong (2019), Agbi and Yusuf (2017), Nguyen et al. (2020), and Sandhar and Janglani (2013) have also explored various WCM aspects and their correlation with profitability.

Furthermore, the current research findings support the conclusions reached Kwenda (2013) regarding the CCC and firms' performance of the Zimbabwean companies. The study also corroborates the results of Zawaira and Mutenheri (2014) regarding the analysis WCM across different industries. While the findings are in line with past research, it is important to note that each research paper had its own unique context, sample size, and methodology, which could contribute to variations in findings. These elements should be included in future study to acquire a more complete knowledge of the correlation between WCM and corporate profitability. In conclusion, this research's findings deliver additional evidence supporting how significant WCM is for firm profitability. The results align with and build upon the conclusions of numerous previous studies conducted in diverse countries and industries. Policymakers and managers can benefit from these findings by promoting effective working capital management practices to enhance firm performance and financial outcomes.

Ethical Aspect of the Research: The research doesn't require ethical-based permission.

Conflict of Interest: The author declared that; there is no conflict of interest.

Author Contributions: Idea – D.J.; Design – D.J.; Inspection – D.J. References – D.J.; Data Collecting and Processing – D.J.; Analysis and Comments – D.J.; Literature Review – D.J.; Writing – D.J.; Critical Review – D.J.

References

- Agbi, Eniola Samuel and Ismaila Yusuf (2017). "Short-Term Asset-Mix Accounting (STAMA) and Profitability of Manufacturing Conglomerates in Nigeria". *Journal of Management and Social Sciences*, 6 (1): 199-212.
- Akomeah, Jacob and Siaw Frimpong (2019). "Effect of Working Capital Management on Profitability of Listed Manufacturing Companies in Ghana". *International Journal of Finance and Banking Research*, 5 (2): 29-35.
- Aktas, Nihat, Ettore Croci and Dimitris Petmezas (2015). "Is Working-Capital Management Value-Enhancing? Evidence From Firm Performance and Investments". *Journal of Corporate Finance*, 30: 98-113.
- Aminu, Yusuf and Nasruddin Zainudin (2016). "A Review of Anatomy of Working Capital Management Theories and the Relevant Linkages to Working Capital Components: A Theoretical Building Approach". *European Journal of Business and Management*, 7 (2): 10-18.
- Ani, Wilson Uchenna, Ifeoma Mary Okwo and David Okelue Ugwunta (2012). "Effects of Working Capital Management on Profitability: Evidence from The Top Five Beer Brewery Firms in The World". *Asian Economic and Financial Review*, 2 (8): 966-982.
- Anyanwaokoro, Mike (1996). *Banking Methods and Processes*. Enugu: Hosanna Publications.
- Bagh, Tanveer, Muhammad Imran Nazir, MuhammadAsif Khan, Muhammad Atif Khan and Sadaf Razzaq (2016). "The Impact of Working Capital Management on Firms' Financial Performance Evidence from Pakistan". *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6 (3): 1097-1105.
- Baker, H. Kent, Satish Kumar, Sisira Colombage and Harsh Partap Singh (2017). "Working Capital Management Practices in India: Survey Evidence". *Managerial Finance*, 43 (3): 331-353.
- Baños-Caballero, Sonia, Pedro J. García-Teruel and Pedro Martínez-Solano (2012). "How Does Working Capital Management Affect The Profitability of Spanish SMEs"? *Small Business Economics*, 39 (2): 517-529.
- Bhattacheryay, Suranjan (2021). "Multinational Enterprises Motivational Factors in Capitalizing Emerging Market Opportunities and Preparedness of India". *Journal of Financial Economic Policy*, 12 (4): 609-640.
- Bobáková, I. Viktória (2003). "Raising The Profitability of Commercial Banks". *Biatic*, 11 (4): 21-25.
- Deloof, Marc (2003). "Does Working Capital Management Affect Profitability of Belgian Firms"? *Journal of Business, Finance and Accounting*, 30 (3-4): 306-686.
- Diebold, Francis X. and Kamil Yilmaz (2013). "Measuring the Dynamics of Global Business Cycle Connectedness". In: S. J. Koopman and N. Shephard (Eds.). *Unobserved Components and Time Series Econometrics: Essays in Honor of Andrew C. Harvey*. Oxford: Oxford University Press, 1-28.
- Foss J., Nicolai, Ram Mudambi and Samuele Murtinu (2018). "Taxing the Multinational Enterprise: On the Forced Redesign of Global Value Chains and Other Inefficiencies". *Journal of International Business Studies*, 50 (9): 1644-1655.

- Gakure, Roselyn, John Kiprotich Cheluget, Jared Abongo Onyango and Victor Keraro (2012). "Working Capital Management and Profitability of Manufacturing Firms Listed at The Nairobi Stock Exchange". *Prime Journal of Business Administration and Management (BAM)*, 2 (9): 680-686
- Gitman, Lawrence J. (2007). *Principles of Managerial Finance*. 12th ed. Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Kalaivani, P. and K. Jothi (2017). "Impact of Working Capital Management on Profitability of the Select Car Manufacturing Companies in India". *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 116 (24): 13-21.
- Kaur, Sandhar Simranjet and Janglani Silky (2013). "A Study on Liquidity and Profitability of selected Indian Cement Companies: A Regression Model Approach". *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 1 (1): 1-15.
- Knauer, Thorsten and Arnt Wöhrmann (2013). "Working-Capital Management and Firm Profitability". *Journal of Management Control*, 24 (1): 77-87.
- Kwenda, Farai and Merle Holden (2013). "Working Capital Structure and Financing Pattern of Selected JSE-Listed Firms". *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4 (13): 531-540.
- Nguyen, Anh Huu, Huong Thanh Pham and Hang Thu Nguyen (2020). "Impact of Working Capital Management on Firm's Profitability: Empirical Evidence from Vietnam". *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 7 (3): 115-125.
- Pesaran, M. Hashem (2015). "Testing Weak Cross-Sectional Dependence in Large Panels". *Econometric Reviews*, 34 (6-10): 1089-1117.
- Zawaira, Tendai and Enard Mutenheri (2014). "The Association Between Working Capital Management and Profitabilty of Non-Financial Companies Listed on Zimbabwe Stock Exchange". *International Journal of Research in Social Sciences*, 3 (8): 114-120.

Yayın Geliş Tarihi: 2022-12-10

Yayın Onay Tarihi: 2023-12-26

DOI No:10.35343/kosbed.1402668

Sevda VARDAR¹

Selçuk KOÇ²

Minimum Wage, Inflation and Income Distribution Relationship: Case of 40 Country

Asgari Ücret, Enflasyon ve Gelir Dağılımı İlişkisi: 40 Ülke Örneği

Abstract

Today, the widely accepted notion is the worsening income distribution, prompting extensive academic research into its influencing factors. Notably, the money supply surge post the 2008 global economic crisis escalated inflation rates, thrusting inflation into national economic agendas. However, consensus on how inflation impacts income distribution remains elusive. This study endeavors to elucidate the inflation-income distribution relationship, employing panel data analysis across 40 countries from 2008 to 2020. Despite no identified cointegration relationship during this period, countries' initiatives to enhance income distribution bear significance. Specifically, the minimum wage policy stands out as a method to address income distribution disparities. However, subsequent tests, grouping countries by minimum wage increase rates, failed to reveal cointegration relationships. Results suggest the intricate nature of the inflation-income distribution correlation, influenced by other economic policies and inflation types.

Keywords: Inflation, GINI Coefficient, Minimum Wage

Jel Codes: E24, E31

Özet

Günümüzde gelir dağılımının kötüleşmekte olduğu görüşü genel olarak kabul görmekte olup; bu durum, etkileyen faktörlere dair geniş kapsamlı akademik araştırmalara yol açmaktadır. Özellikle, 2008 küresel ekonomik krizinden sonraki para arzındaki artış, enflasyon oranlarını yükseltmiş ve enflasyonu ulusal ekonomik gündemlere taşımıştır. Ancak, enflasyonun gelir dağılımını nasıl etkilediği konusunda görüş birliği henüz mevcut değildir. Bu çalışma, 2008'den 2020'ye kadar olan dönemde 40 ülke üzerinde panel veri analizi kullanarak enflasyon-gelir dağılımı ilişkisini aydınlatmaya çalışmaktadır. Bu dönemde belirlenen bir eşbütünlük ilişkisi olmamasına rağmen, ülkelerin gelir dağılımını artırmaya yönelik girişimleri önem taşımaktadır. Özellikle, asgari ücret politikası, gelir dağılımı uçurumlarını ele almanın bir yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Ancak, asgari ücret artış oranlarına göre ülkeleri gruplandıran ileri testler, eşbütünlük ilişkilerini ortaya koymada başarısız olmuştur. Sonuçlar, enflasyon-gelir dağılımı ilişkisinin karmaşık doğasını, diğer ekonomik politikalar ve enflasyon türleri tarafından etkilendiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, GINI Katsayısı, Asgari Ücret

Jel Kodları: E24, E31

¹Sevda Vardar, Kocaeli Üniversitesi, Dr., sevdakara1034@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6386-1404

²Selçuk Koç, Kocaeli Üniversitesi, Prof. Dr., selcukkoc@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7451-2699

Introduction

One of the most important problems that economies try to solve is the injustice in income distribution. Although many policies have been tried to eliminate these injustices, the problem has not been solved. Recent financial and global crises have led to an increase in inequality levels, especially in developed economies. (Mumtaz & Theophilopoulou 2017: 410). In addition, an increase in the GINI coefficient has been observed in Turkey in the last fifteen years. For this reason, many studies are being conducted on the reasons for this deterioration in income distribution. Technological developments have increased the importance of human capital and contributed to income inequality. In addition, many different factors such as globalization, increasing international trade, and changes in family structure increase income inequality. However, it cannot be said that these reasons fully explain the deterioration in income distribution. In particular, it has not been decided how the monetary policy implemented in countries affects income distribution.

Previous studies have obtained many contradictory results regarding the relationship between inflation and income distribution. Some studies have not found any relationship between inflation and income distribution. Some studies have concluded that there is a positive, negative or non-linear relationship. These studies will be explained in detail in the literature section.

For example, Galbraith (1998) argues that strict inflation targeting policies cause stagnation, leading to higher unemployment rates and increased inequality (Galbraith, 1998:10). Coibion et al. (2012) state that expansionary monetary policy increases share prices. This generally benefits wealthier households that own stocks (Coibion et al., 2012:16). As can be seen, it is claimed that inequality in income distribution has increased as a result of expansionary and contractionary monetary policies. The effect of inflation on income distribution, which is related to complex and uncertain processes, will be discussed in detail in the first chapter, the theoretical framework.

One of the reasons for conflicting results in studies on the subject may be that the effects of other factors are ignored. In the study of Law and Soon (2020), which investigated the relationship between inflation and income distribution, the effect of institutional quality was emphasized. The study concluded that institutional quality improves income inequality. It has been suggested that policy makers establish a better bureaucratic system in order to reduce income distribution inequality.

Governments implement many policies to improve income distribution. Transfer expenditures for the poor, progressive taxes, minimum social security in rural areas, free education and minimum wage are among these policies. Among these policy initiatives, the minimum wage policy is the most controversial (Lin & Yun, 2016:2).

A decrease in the real minimum wage could benefit the poor by making hiring easier. A minimum wage that is too high may worsen the situation of the poor by increasing unemployment. However, assuming minimum wage regulations are followed, the group of employees at the bottom of the wage distribution can benefit from this regulation and increase their welfare.

Governments usually set the nominal minimum wage. Therefore, inflation reduces the real minimum wage. If there is downward nominal inelasticity in wages, governments may choose to reduce the real minimum wage to reduce demand during periods of inflation. In addition, since the minimum wage is increased periodically (for example, six months), inflation during this period will also reduce the real minimum wage. Easterly & Fischer (2001) states that the effect of inflation on the real minimum wage is quite strong. As a result of the analysis, it was concluded that increasing the inflation rate from zero to, for example, 20 percent would reduce the real wage by eight points (Easterly & Fischer 2001: 176-177).

In addition, in the study of Lin and Yun (2016) on China for the period 2004-2009, it is stated that minimum wage changes significantly helped reduce earnings inequality at the lower end of the

earnings distribution. However, it was found that the minimum wage had no effect on earnings inequality at the upper end of the distribution. (Lin & Yun, 2016:23). Litwin's (2015) study focuses on the relationship between minimum wage and income inequality in 17 countries that are members of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) for the period 1980-2010. The study shows that increases in the real minimum wage can reduce income inequality, although there is a diminishing effect as the minimum wage increases (Litwin, 2015: 13,18-19). A result contrary to the mentioned studies was obtained in the study of Suryani and Woyanti (2021). In the study covering the period 2010-2018 in Yogyakarta Province of Indonesia, the coefficient of the minimum wage variable on the GINI index was found to be 0.360076. It has been stated that the result is consistent with the Neoclassical economic theory, which argues that an increase in the minimum wage will increase income inequality rather than reduce it (Suryani & Woyanti, 2021:178).

As will be discussed in the first chapter, inflation has many different impact channels on income distribution that are difficult to measure. Inflation also affects the minimum wage. This effect is not only easily measurable but also affects income distribution. (Litwin, 2015. Lin & Yun, 2016. Suryani & Woyanti, 2021). In addition, increasing the real minimum wage can be seen as an indicator of the government's sensitivity to improving income distribution. Within the framework of the mentioned effects, the study aims to explain whether the minimum wage change makes a difference on the effect of inflation on income distribution.

In this regard, a panel data set consisting of data from 40 countries was used for the period 2008-2020, and Gengenbach, Urbain and Westerlund panel cointegration test was used as the method. In order to test whether the minimum wage makes a difference in the effect of inflation on income distribution, the data set of 40 countries was divided into two groups according to the change rates of the minimum wage in the relevant period. Cointegration analyzes were performed on two groups of data sets according to high and low minimum wage increases.

1. Theoretical Framework

Depending on the typical characteristics of countries, the channels through which inflation can affect income distribution may differ. These channels may have worsening or improving effects on income distribution. A few of these channels can be listed as follows.

Inflation can affect income distribution through wages and government subsidies (Sarisoy & Koç, 2010: 343-344). Generally, households that earn most of their income as wages are in low-income groups. In particular, if the bargaining power of wage earners is low, wages that are not indexed to inflation are eroded. A similar situation generally applies to government aid that is not indexed to inflation. In an inflationary environment, the real value of these aids will decrease. Thus, income inequality will increase (Aktas & Dokuzoğlu, 2022: 451; Law & Soon, 2020: 1735). Even if wages and government subsidies are indexed to inflation, since the indexing process is done at certain periods (for example, every six months), inflation that will occur over the past period will reduce the value of real wages and government subsidies, especially in periods of high inflation.

One of the channels through which inflation affects income distribution is wealth income. Low-income groups often hold a large portion of their wealth in hard currency. Wealthy segments, on the other hand, preserve their wealth in the form of both capital and hard currency. In this case, inflation taxes low-income groups more heavily (Yue, 2011: 16). Low-income groups also experience difficulty accessing financial markets due to entry barriers and costs. For this reason, low-income groups may earn less financial gains such as interest, dividends, and trading differences from financial assets denominated in foreign currency or indexed to inflation. This situation increases income inequality by negatively affecting the poor, who cannot use different financial instruments to better protect themselves against inflation. (Monnin, 2014: 4).

The loss of predictability in the markets due to price instability during inflation periods may also affect income distribution. The income of households that can predict inflation will increase more than the income of households that do not expect inflation. Additionally, low-income households spend most of their income on basic needs. Since the price elasticity of demand is low, especially for basic needs such as food, income distribution is distorted to the detriment of low-income households that have to make these expenses. (Emek & Yerdelen Tatoğlu, 2020: 303).

On the other hand, there are also thoughts that inflation can reduce income inequality. The “debtor-creditor hypothesis” is one of these thoughts. When using debt at fixed interest, inflation transfers income from nominal lenders to nominal borrowers. As Laidler and Parkin (1975) summarize, inflation hurts the incomes of the poor and the rich the most because the middle class generally has more nominal debt than the poor and rich. Thus, it is claimed that inflation reduces income inequality (Yue, 2011: 16). A similar situation applies to the nominal liabilities of the public. Since the government generally borrows from high-income groups, it can be concluded that inflation can improve income distribution (Aktaş & Dokuzoğlu, 2022: 451). It is stated in the literature that another channel through which inflation affects income distribution is the tax bracket creep effect. In countries where a progressive tax system is applied, if the tax brackets are not adjusted at all or adjusted with a delay according to inflation, the amount of tax paid increases even though there is no increase in real purchasing power (Heer & Süßmuth, 2003: 1). So far, it has been tried to explain that the effect of inflation on income distribution is related to interrelated and complex processes. In our study investigating the effect of inflation on income distribution, we will test which of the above-mentioned theoretical effects is stronger.

2. Empirical Literature

Many studies have been conducted on the relationship between inflation and income distribution. However, these studies found different results according to different periods, countries with different development levels, and different starting values of inflation and income distribution. Studies have found both positive, negative and non-linear relationships between inflation and income distribution. However, there are also studies that find little or no relationship between two variables.

Table 1: Literature Research

Author/Year	Country	Period	Conclusion
Bach & Ando (1957)	USA	1939- 1954	The article states that there is no clear consensus among economists about who gains and loses from inflation. A group of leading economists argues that wages lag profits in an inflationary environment. Another group claims that debtors make profits at the expense of creditors in an inflationary environment. As a result of the research, it was reported that there is little evidence that moderate inflation has a serious impact on income distribution. It is also stated that the redistributive effect of inflation between debtors and creditors is significant.
Björklund (1991)	Sweden	1958- 1978	Analysis was performed using three data sets. It was revealed that inflation had an impact on income distribution in only one data set. In this data set, inflation is positive for lower income groups.

Table 1 (continued): Literature Research

Author/Year	Country	Period	Conclusion
Easterly & Fischer (2001)	38 Industrialized, Developing Countries	1995	According to an international survey of 31,869 respondents in 38 countries, the disadvantaged are relatively more likely than the advantaged to mention inflation as the most important source of concern. It has also been found that high inflation tends to increase poverty and reduce the share of the bottom quintile and minimum wage earners.
Albanesi (2007)	51 Industrialized and Developing Countries	1966-1900	The study suggests that low-income households are more vulnerable to inflation because they hold more cash as a fraction of their total purchases and have lower bargaining power in the political process. In the analysis made with the OLS method, the relationship between inflation and GINI coefficient was found to be positive (0.21).
Jäntti & Jenkins (2010)	United Kingdom	1961-1999	The study was conducted using parametric models. Inflation was found to have no significant impact on income inequality.
Yue (2011)	South Korea	1980-2002	According to the results of the analysis, no evidence of cointegration between inflation and GINI coefficient was found in South Korea.
Monnin (2014)	100 ECD Countries	1971-2010	A U-shaped link has been found between long-term inflation and income inequality. At lower levels of inflation, observed income inequality is higher. At an inflation rate of 13%, income inequality is minimized. Then it rises as inflation increases.
Jauch & Watzka (2016)	138 Developed and Developing Countries	1960-2008	As a result of the analysis made according to the fixed effects and 2SLS estimation methods, inflation is the only control variable that is consistently significant. However, due to the small inflation coefficient, the effect was found to be economically small.

Table 1 (continued): Literature Research

Author/Year	Country	Period	Conclusion
Bükey & Çetin (2017)	Türkiye	1980- 2014	The analysis was performed using the least squares method. According to the analysis results, one unit increase in inflation increases the GINI coefficient by approximately 0.06 units.
Mumtaz& Theophilopoulou (2017)	United Kingdom	1969- 2012	In the study conducted using Structural Vector Autoregression Model (SVAR) with quarterly data; It has been concluded that contractionary monetary policy shocks lead to an increase in earnings, income and consumption inequality.
Balcilar et al. (2018)	50 USA States	1976- 2007	It has been found that the relationship between income inequality and the inflation rate depends on the level of the inflation rate. Below a 3.5% inflation rate, there is a negative relationship between inflation and income inequality. If it is above this threshold, the relationship is positive.
Saimi-Namini & Hudson (2019)	24 Developed 66 Developing Countries	1990- 2014	A nonlinear relationship has been found between inflation and income inequality. It is stated that due to structural differences, inflation has different effects on income inequality in developed countries and developing countries.
Emek& Yerdelen Tatoğlu (2020)	27 Developed 31 Developing Countries	1991- 2018	According to the estimation results, the effect of the inflation rate on the GINI coefficient in developing countries was found to be negative and significant but at a very low value (-0.55). In the RC (random coefficients) and MG (mean group) estimates made for developed countries and the entire panel, the effect of the inflation rate on income inequality was not found to be significant.

Table 1 (continued): Literature Research

Author/Year	Country	Period	Conclusion
Akbulut (2021)	Türkiye	1983-2019	The analysis was performed using the least squares method. According to the analysis result, a one unit increase in the CPI variable increases the GINI coefficient by 0.00013. The study also concluded that the increase in the share of public domestic debt interest payments in GDP caused the Gini coefficient to increase.
Çelik & Erkişi (2022)	24 Countries in the High Income Group	1990-2017	The Driscoll-Kraay standard error random effects estimator was used in the study. It was concluded that a 1 unit increase in inflation reduces the GINI coefficient by 0.028.
Dilber& Hatipoğlu (2022)	8 OECD Countries	2007-2019	Dumitrescu-Hurlin panel causality test was used in the study. No causality relationship was found between inflation and income distribution in either direction. For the countries within the scope of the study, a policy recommendation has been made that financing budget deficits by printing money instead of borrowing will help ensure income justice.

3. Empirical Analysis

In this part of the study, information about the data and analysis method will be given. The analysis results obtained will be shared.

3.1. Data and Methodology

The study worked with a panel data set consisting of data from 40 countries for the period 2008-2020. The number of countries is limited to 40 due to limited GINI index data and the lack of a nationwide minimum wage in Germany, Austria, Finland, Switzerland and Italy throughout the period. The reason why the analysis data starts from 2008 is to see whether the expansionary monetary policy practices implemented after the 2008 crisis made a difference with the results of previous research on the subject.

The countries used in the analysis are listed in Table 2. Countries marked with an asterisk at the end indicate the countries where the minimum wage increased more than the other group in the 2008-2020 period.

Table 2: Countries Included in the Study

United Kingdom	Cyprus	Costa Rica*	Romania*
Belarus*	South Korea	Latvia*	Russian Fed.*
Belgium	Georgia	Lithuania*	Slovakia*
Bulgaria*	Holland	Luxembourg	Slovenia
Czech Republic*	Ireland	Hungary*	Thailand*
Dominican Rep.	Spain	Malta	Türkiye*
Ecuador*	Israel	Paraguay	Ukraine*
Indonesia*	Canada	Peru	Uruguay*
Armenia*	Kyrgyzstan*	Poland*	New Zeland
Estonia*	Colombia	Portugal	Greece

The data and their explanations used in preparing the analysis are shown in Table 3.

Table 3: Data and Explanations

GINI Index	gini	The GINI index, used as the dependent variable in the study, is an indicator frequently used in studies on income distribution. This index measures the extent to which income distribution among individuals or households in an economy deviates from perfectly equal distribution. A GINI index of 0 represents complete equality, while an index of 100 represents complete inequality. Data covering the period 2008-2020 were taken from the World Bank website.
Inflation	inf	GDP Deflator was used as the independent variable in the study. The GDP deflator is the ratio of GDP in current local currency to GDP in constant local currency. Data covering the period 2008-2020 were also taken from the World Bank website.

Table 3 (continued): Data and Explanations

Minimum Wage	In order to measure the effect of the minimum wage on the relationship between inflation and income distribution, the countries that make up the data set are divided into two groups: countries where the minimum wage increases faster and countries where the minimum wage increases more slowly. While making this distinction, countries were ranked by calculating the percentage increase or decrease in the minimum wage in the 2008-2020 period. The ranking is based on purchasing power parity in 2017 US dollars. Data were taken from the International Labor Organization website.
--------------	--

The model used in the study is as follows.

$$\text{gini}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{inf}_{it} + u_{it} \quad i=1 \dots N, t=1 \dots T \quad (1)$$

Theoretically, inflation has an impact on income distribution through many channels. For this reason, GDP Deflator was added to the model as an independent variable to represent inflation. In the first model, coefficient estimates will be made for all 40 countries. Thus, it is planned to determine the general relationship. Then, countries will be divided into two groups according to the minimum wage increase and the answer to the question of how minimum wage policies change the effect of inflation on income distribution will be sought.

Panel time series data was used in the analysis. When using panel time series, the tests and estimation methods to be performed differ depending on whether there is a cross-sectional dependence between the parameters and whether the parameters are homogeneous or heterogeneous. For this reason, firstly Pesaran (2004) CD test regarding cross-section dependence was conducted. Homogeneity testing was carried out with the Swamy S test. (Vardar & Koç, 2021: 321)

3.2. Cross-Section Dependency

If there is a cross-sectional dependence in the error terms, first generation estimation methods are weak because they do not take this relationship into account. For this reason, a cross-sectional dependency test was first performed during the analysis phase. Since $N > T$ was in the data used in the analysis, it was used that Pesaran (2004) CD test, which is known to give better results than Breusch Pagan (1980) LM test in case of $N > T$ (Yerdelen Tatoğlu, 2020a:237-240). Test results are given in Table 4.

Table 4: Pesaran (2004) CD Test Results

Model	Variable	CD Test Result	Prob. Value	Correlation Coefficient
All 40 Countries	GINI Index	15.33	0.000	0.152
	Inflation	21.63	0.000	0.215
20 Countries with Low Minimum Wage Increases	GINI Index	12.75	0.000	0.257
	Inflation	8.01	0.000	0.161
20 Countries with High Minimum Wage Increases	GINI Index	2.78	0.005	0.056
	Inflation	13.44	0.000	0.270

According to the Pesaran (2004) CD test results in Table 4, the H_0 hypothesis is rejected and it is concluded that there is cross-sectional dependence in the data used. According to these results, it would be more accurate to use second generation panel unit root tests, which are used in the presence of cross-sectional dependence.

3.3. Homogeneity Test

Homogeneity test is also among the preliminary tests to be performed to determine the method to be used. According to the test results, if the series are homogeneous, the first group of tests will need to be used, and if the series are heterogeneous, the second group of tests will need to be used.

In the Swamy S test, to test the random coefficients model (RCM), only the difference between the fixed parameter heterogeneous fixed effects estimators and the weighted average matrices of the unit-specific least squares estimators is examined. Hypothesis to be tested;

$$H_0: \beta_i = \beta \quad (2)$$

It is established as equation (2) and indicates that the parameters are homogeneous (Yerdelen Tatoglu, 2020b:97). Test results are presented in Table 5.

Table 5: Swamy S Homogeneity Test Results

Model	Chi2 Test Statistics	Prob. Value	Degrees of Freedom
All 40 Countries	655.35	0.0000	78
20 Countries with Low Minimum Wage Increases	190.48	0.0000	38
20 Countries with High Minimum Wage Increases	261.30	0.0000	38

According to the Swamy S test results in Table 5, the H_0 hypothesis is rejected and it is concluded that the parameters are not homogeneous and vary from unit to unit.

3.4 Panel Unit Root Test

As a result of the cross-sectional dependency tests, it was found that there was cross-sectional dependency in the series used in the analysis. For this reason, in the continuation of the analysis, the stationarity of the series will be tested with second generation panel unit root tests.

As stated before, since the number of units (groups) in the series (N) is larger than the observation value (T) of each unit, the multivariate augmented Dickey Fuller (MADF) panel unit root test, which is among the second generation panel unit root tests, cannot be used. For this reason, the stationarity of the series will be tested using the cross-sectionally augmented Im, Pesaran and Shin (CIPS) test, which allows $N > T$ condition. The test was conducted without trend and allowing constant. The test results obtained can be seen in Table 6.

Table 6: Cross-Sectionally Augmented Im, Pesaran and Shin (CIPS) Panel Unit Root Test Results

Model	Variable	Level Values		First Difference	
		Z[t-bar]	Prob. Value	Z[t-bar]	Prob. Value
All 40 Countries	GINI Index	1.433	0.924	-2.322	0.010
	Inflation	-1.158	0.123	-5.510	0.000
20 Countries with Low Minimum Wage Increases	GINI Index	-0.828	0.204	-5.292	0.000
	Inflation	-0.502	0.308	-3.343	0.000
20 Countries with High Minimum Wage Increases	GINI Index	0.261	0.603	-5.483	0.000
	Inflation	1.425	0.923	-3.083	0.001

It is understood from the panel unit root test results that the series are not stationary with their level values. In all three models, when the first differences of the series are taken, the series become stationary at the 5% significance level.

When regression analysis is performed with non-stationary data, spurious regression problems may occur in panel data as well as in time series. However, if there is a cointegration relationship between the data, the regression analysis can be meaningful. Therefore, the analysis will continue with cointegration tests.

3.5 Cointegration Analysis

While cointegration analysis allows examining whether there is a long-term equilibrium relationship between series, it also indicates that linear combinations of two or more series with unit roots may be stationary (Engle, Granger, 1987: 264). Since all series used in the study are I (1), it will be tested whether there is a cointegration relationship.

Inter-unit correlation and heterogeneity were detected in the series following cross-sectional dependence and homogeneity tests. Taking these situations into consideration, Gengenbach, Urbain and Westerlund (2016) panel cointegration test will be used. This test is an error correction based cointegration test that uses a common factor structure. In this test, the error correction model in equation (3) was used:

$$\Delta y_i = d\delta_{y_{x_i}} + \alpha_{y_i} y_{i,-1} + \omega_{i,-1} \gamma_i + v_i \pi_i + \varepsilon_{y_{x_i}} = \alpha_{y_i} y_{i,-1} + g_i^d \lambda_i + \varepsilon_{y_{x_i}} \quad (3)$$

In the first stage of the test, the ordinary least squares estimate of the model is obtained for each unit and the $H_0: \alpha_{y_i} = 0$ hypothesis is tested with the help of the t test.

The basic hypothesis is $H_0: \alpha_{y_1} = \dots = \alpha_{y_N} = 0$, and the alternative hypothesis is $H_1: \alpha_{y_1} < 0$ for at least one i (Yerdelen Tatoğlu, 2020a:205-207).

Table 7 shows the Gengenbach, Urbain and Westerlund panel cointegration test results;

Table 7: Gengenbach, Urbain and Westerlund (2016) Panel Cointegration Test Results

Model	Coefficient	T-bar	Prob. Value
All 40 Countries	-0.589	-1.247	>0.1
20 Countries with Low Minimum Wage Increases	-0.683	-1.639	>0.1
20 Countries with High Minimum Wage Increases	-0.486	-1.395	>0.1

4. Conclusion

As a result of the analysis, the relationship between inflation and income distribution was not found to be significant in our model for the 40 countries studied. Moreover, when the countries were divided into two groups, those where the minimum wage increased more and those where it increased less, and the analysis was repeated, the relationship between inflation and income distribution was not found to be significant.

Bach and Ando (1957) state that there is little evidence that moderate inflation has a serious impact on income distribution among major income groups. The authors also note that this effect is clearly more complex than is often suggested. The results obtained support this view. It is explained in the theoretical framework section that inflation has effects such as devaluing wages and subsidies in real terms, reducing predictability in markets, causing income transfer from lenders to borrowers, shifting tax brackets upwards, and affecting less those who hold their wealth as assets. These effects cannot be interpreted entirely in favor or against a particular group. For example, a person in the upper income group may work for a wage, while a person in the lower or middle income group may have a large amount of debt compared to their income. Additionally, reduced predictability in markets may result in loss of income for everyone. It should not be forgotten that even if the unpredictability of inflation in the first stage affects some segments negatively, as the period of inflation gets longer, every segment will take precautions against inflation.

Another issue to consider when dealing with the issue is that the cause of inflation varies from country to country. The fact that the root cause and rate of inflation varies from country to country requires us to be careful when choosing the data set used when examining the relationship between inflation and income distribution.

In addition, in the study, the data set was divided into two groups according to the increase rate of the minimum wage, which is among the policies implemented by governments to improve income distribution. A linear cointegration relationship between inflation and income distribution could not be found in the country group where the minimum wage was increased more quickly or in the country group where it was increased more slowly.

However, previous studies on the subject have found a significant relationship between inflation and income distribution in countries with similar economic conditions. For this reason, it is thought that the relationship between inflation and

income distribution has a structure that varies depending on the economic policies implemented in the country and the type of inflation experienced, rather than being a general economic rule. In future studies, the use of nonlinear methods may lead to possible differences in findings.

Ethical Aspect of The Research: The research doesn't require ethical-based permission.

Conflict of Interest: The authors declared that; they have no conflict of interest.

Author Contributions: Idea – S.K., S.V.; Design – S.K., S.V.; Inspection – S.K.; References – S.K., S.V.; Data Collecting and Processing – S.V.; Analysis and Commentm – S.K., S.V.; Literature Review – S.V.; Writing – S.K., S.V.; Critical Review – S.K., S.V.

References

- Akbulut, Eyüp (2021). "Türkiye'de Enflasyon, Faiz, Vergiler ve Gelir Dağılımı İlişkisi: Ampirik Analiz". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(1): 147-169.
- Aktaş, Emin Efecan and Sevi Dokuzoğlu (2022). "Enflasyon-Gelir Eşitsizliği İlişkisi: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler için Panel Eşik Değer Analizi". *Sosyoekonomi*, 30(51): 449-470.
- Albanesi, Stefania (2007). "Inflation and Inequality". *Journal of Monetary Economics*, 54(4): 1088-1114.
- Bach, G. L. and Albert Ando (1957). "The Redistributive Effects of Inflation". *The Review of Economics and Statistics*, 39(1): 1-13.
- Balcılar, Mehmet, Shinhye Chang, Rangan Gupta and Stephen M. Miller (2018). "The Relationship between the Inflation Rate and Inequality Across US States: A Semiparametric Approach". *Quality & Quantity*, 52(5): 2413-2425.
- Björklund, Anders (1991). "Unemployment and Income Distribution: Time-Series Evidence from Sweden". *The Scandinavian Journal of Economics*, 93(3): 457-465.
- Bükey, Abdullah Miraç and Başak Işıl Çetin (2017). "Türkiye'de Gelir Dağılımına Etki Eden Faktörlerin En Küçük Kareler Yöntemi ile Analizi". *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(1): 103-117.
- Coibion, Olivier, Yuriy Gorodnichenko, Lorenz Kueng and John Silvia (2012). *Innocent bystanders? Monetary Policy and Inequality in the U.S.* IMF Working Paper. WP/12/199.
- Çelik, Duygu and Kemal Erkişi (2022). "Gelişmiş Ülkelerde Enflasyonun Gelir Dağılımı Üzerine Olan Etkisinin Panel Veri Analizi ile İncelenmesi". *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 23(2): 53-68.

- Dilber, Caner and Mercan Hatipoğlu (2022). "Enflasyon ve Gelir Dağılımı Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Gelişmekte Olan OECD Ülkeleri Üzerine Bir Araştırma". *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3): 342-347.
- Easterly, William and Stanley Fischer (2001). "Inflation and the Poor". *Journal of Money, Credit and Banking*, 33(2): 160-178.
- Emek, Ömer Fazıl and Ferda Yerdelen Tatoğlu (2020). "Gelir Eşitsizliği ile Enflasyon İlişkisinin Gelişmişlik Düzeyine Göre Heterojen Panel Veri Modelleri ile Analizi". *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 10(2): 301-312.
- Engle, Robert F. and Clive W. J. Granger (1987). "Co-integration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing". *Econometrica*, 55(2): 251-276.
- Galbraith, James K. (1998). "With Economic Inequality for All". *The Nation*, Sept: 7-14.
- Gengenbach, Christian, Jean Pierre Urbain and Joakim Westerlund (2016). "Error Correction Testing in Panels with Common Stochastic Trends". *Journal of Applied Econometrics*, 31(6): 982-1004.
- Heer, Burkhard and Bernd Süßmuth (2003). *Cold Progression and Its Effects on Income Distribution*. CESifo Working Paper Series. No. 951.
- Jäntti, Markus and Jenkins, Stephen (2010). "The Impact of Macroeconomic Conditions on Income Inequality". *The Journal of Economic Inequality*, 8(2): 221-240.
- Jauch, Sebastian and Sebastian Watzka (2016). "Financial Development and Income Inequality: A Panel Data Approach". *Empirical Economics*, 51(1): 291-314.
- Laidler, David and Michael Parkin (1975). "Inflation: A survey". *The Economic Journal*, 85(340): 741-809.
- Law, Chee-Hong and Siew-Voon Soon (2020). "The Impact of Inflation on Income Inequality: The Role of Institutional Quality". *Applied Economics Letters*, 27(21): 1735-1738.
- Lin, Carl and Myeong-Su Yun (2016). "The Effects of the Minimum Wage on Earnings Inequality: Evidence from China". *Research in Labor Economics*, 44: 179-212.
- Litwin, Benjamin S. (2015). "Determining the Effect of the Minimum Wage on Income Inequality". *Gettysburg College Student Publication*. 300. 1-22.
- Mulligan, Casey and Xavier Sala-i-Martin (2000). "Extensive Margins and the Demand for Money at Low Interest Rates". *Journal of Political Economy*, 108(5): 961-991.
- Mumtaz, Haroon and Angeliki Theophilopoulou (2017). "The Impact of Monetary Policy on Inequality in the UK: An Empirical Analysis". *European Economic Review*, 98(c): 410-423.
- Monnin, Pierre (2014). "Inflation and Income Inequality in Developed Economies". Zurich: Council on Economic Policies. CEP Working Paper 2014/1.

- Sarısoy, İdris and Selçuk Koç (2010). "Türkiye'de Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Yoksulluğu Azaltmadaki Etkilerinin Ekonometrik Analizi". *Maliye Dergisi*, 158: 326-348.
- Siami-Namini, Sima and Darren Hudson (2019). "Inflation and Income Inequality in Developed and Developing Countries". *Journal of Economic Studies* 46(3): 611-632.
- Suryani, Krisna Gita and Nenik Woyanti (2021). "The Effect of Economic Growth, HDI, District/City Minimum Wage and Unemployment on Inequality of Income Distribution in Province of D.I Yogyakarta (2010-2018)". *Media Ekonomi dan Manajemen*, 36(2): 170-180.
- Vardar, Sevda and Selçuk Koç (2021). "Konut Fiyatları ve Tüketim Harcamaları Arasındaki İlişki: OECD Örneği". *Journal of Life Economics*, 8(3): 317-336.
- Yerdelen Tatoğlu, Ferda (2020a). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 3. Baskı, ISBN: 978-605-242-722-4.
- Yerdelen Tatoğlu, Ferda (2020b). *İleri Panel Veri Analizi Stata Uygulamalı*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 4. Baskı, ISBN: 978-605-242-594-7.
- Yue, Ho-Yin (2011). "Income Inequality, Economic Growth and Inflation: A Study on Korea". *International Journal of Economics and Research*, 2 (5): 14-21.

"İlim ve özellikle sosyal bilimler dalındaki işlerde ben emir vermem. Bu alanda isterim ki beni bilim adamları aydınlatsınlar. Onun için siz kendi ilminize, irfanınıza güveniyorsanız, bana söyleyiniz, sosyal ilimlerin güzel (yapıcı) yönlerini gösteriniz, ben takip edeyim."

Mustafa Kemal ATATÜRK